

Turismens økonomiske betydning

Destination:
De sønderjyske kommune • 2018

Turismens økonomiske betydning i de sønderjyske kommuner 2018

Udarbejdet af:

VisitDenmark for Destination Sønderjylland
Juni 2020

Adresse:

VisitDenmark
Islands Brygge 43, 3.
2300 København S
Tlf. +45 3288 9900

Forside:

Destination Sønderjylland
Fotograf: Claus Visby

Forfattere:

Martin Fonnesbech-Sandberg

Analytiker hos VisitDenmark
E-mail: mfs@visitdenmark.com

Anne-Mette Landgren

Student hos VisitDenmark
E-mail: anmeni@visitdenmark.com

© VisitDenmark 2020

Gengivelse af rapporten eller dele heraf tilladt med kildeangivelse.

Indhold

Turismens økonomiske betydning i de sønderjyske kommuner 2018.....	1
Om rapporten	4
Rapportens struktur	4
Hvad er turisme?	4
Dataændringer og nye resultater i forhold til turismens økonomiske betydning 2017	5
Sammenfatning	6
Turismeøkonomiske nøgletal for de sønderjyske kommuner: Sønderborg, Haderslev, Aabenraa og Tønder	6
Resume: turismens økonomiske betydning i de sønderjyske kommuner	7
1. Turismeforbruget i de sønderjyske kommuner	8
1.1 Turismeforbruget i de sønderjyske kommuner var på godt 5,5 mia. kr. i 2018.....	8
1.2 Danske og udenlandske turister bidrager lige meget til turismeforbruget.....	11
1.3 Navnlig ferieturismen er vigtig for de sønderjyske kommuner.....	11
1.4 Både kommercielle og ikke-kommercielle overnatningsformer er vigtige	12
1.5 Turisterne bruger flest penge inden for detailhandel og turismeprodukter	13
2. Samfundsøkonomiske effekter	15
2.1 Turismen skabte knap 3,4 mia. kr. i værditilvækst i de sønderjyske kommuner i 2018	15
2.2 Turismen bidrager til vækst i mange brancher	17
2.3 Turisme skaber 6.969 fuldtidsjob i de sønderjyske kommuner	18
2.4 Der skabes især beskæftigelse inden for turismeerhvervene.....	20
2.5 Skatteindtægter på knap 2,2 mia. kr. afledt af turismen	21
2.6 Turismeafledte skatteindtægter på 7,2 pct. af de samlede skatter og afgifter	22
3. Overnatninger og kapacitet.....	24
3.1 Stigende overnatningskapacitet.....	24
3.2 De sønderjyske kommuners feriehuse benyttes både af turister og ejerne selv.....	26
3.3 Overnatninger i feriehus og på camping dominerer i de sønderjyske kommuner	26
3.4 Flere udenlandske, men færre danske overnatninger i 2019 ift. 2018.....	28
3.5 Flest kommercielle overnatninger i Tønder Kommune.....	28
3.6 Turismesæsonen i de sønderjyske kommuner.....	30
4. Bag om rapporten	31
4.1 Døgnforbrug og overnatninger er centrale tal for turismens økonomiske betydning.....	31
4.1.1 VisitDenmarks beregning af døgnforbrug	32

3.1.2 Supplement til døgnforbrug for erhvervsturisme.....	32
3.2 Beskrivelse af turismesatellitregnskabet.....	32
4.2.1 Turismesatellitregnskabet kombinerer og konsoliderer data om efterspørgsel og udbud	33
4.2.2 Efterspørgselssiden	34
4.2.3 Udbudssiden.....	34
4.3 Ændringer i data og metode siden sidste rapport.....	35
4.3.1 Dataændringer og nye resultater i forhold til rapporten om "Turismens økonomiske betydning 2017"	35
4.3.2 Dansk endagsturisme	35
4.3.3 Håndtering af dobbelttalte overnatninger via bookingplatforme	35
4.4 Usikkerhed i forbindelse med de turismeøkonomiske beregninger	36
4.5 Beregning af afledte effekter i LINE-modellen	37
LINE-modellens multiplikatorer	38
4.6 Kilder til overnatninger.....	39
4.7 Kilder til døgnforbrug.....	41
4.8. Turismebrancher og -produktafgrænsninger	42
4.9 Turismeprodukter (turismekarakteristiske produkter i dansk TSA)	44

Om rapporten

Denne rapport belyser turismens økonomiske betydning i 2018 i de sønderjyske kommuner: Sønderborg, Aabenraa, Haderslev og Tønder i 2018.

Rapporten analyserer turisternes samlede forbrug i de sønderjyske kommuner og ser på, hvordan dette forbrug skabes. Det belyses, hvor meget forskellige typer af turisme bidrager økonomisk, og hvilke produkter turisterne køber. Rapporten perspektiverer turismens størrelse i forhold til resten af regionen og landet.

Turismens samfundsøkonomiske betydning for beskæftigelse, værditilvækst og skatteprovenu dokumenteres. Rapporten ser også på, hvordan de samfundsøkonomiske effekter fordeler sig på branchegrupper.

Rapportens analyser følger de internationale standarder for et regionalt turismesatellitregnskab (RTSA). Termen satellitregnskab er udviklet af FN og måler størrelsen af økonomiske sektorer, der ikke er defineret som industrier i nationalregnskabet. Turisme går således på tværs af brancher, idet man følger turistens køb af varer og tjenester inden for forskellige produkttyper sammenholdt med udbuddet.

Den regionale, makroøkonomiske ligevægtsmodel, LINE, drevet af Center for Regional- og Turismeforskning, anvendes til beregning af de lokale samfundsmæssige effekter.

Rapportens struktur

Kapitel 1 omhandler turismeforbruget, mens kapitel 2 ser på de afledte samfundsøkonomiske effekter af turisternes forbrug. Kapitel 3 indeholder data om udvikling i overnatninger og kapacitet fra 2008 til 2019 fra Danmarks Statistik. I kapitel 4 findes dokumentation for metode og datakilder. Bagest i rapporten findes detaljerede bilagstabeller for de sønderjyske kommuner.

Hvad er turisme?

Denne rapport følger den officielle, internationale definition af turisme, som lyder:

"Turister er en delmængde af rejsende, for hvem rejsen foregår uden for personens sædvanlige miljø, i mindre end et år og med andet formål end at være ansat på den besøgte lokalitet."

Denne definition betyder, at turisme i denne rapport defineres og opgøres bredere, end man normalt finder i de officielle statistikker. Rapporten medtager således turisme, der normalt ikke indgår i f.eks. Danmarks Statistiks overnatningsstatistikker. Det drejer sig bl.a. om turisme på små overnatningssteder, krydstogtturisme, endagsturisme, besøg hos familie og venner, turisme i lejede boliger samt brug af eget eller lånt feriehus.

Dataændringer og nye resultater i forhold til turismens økonomiske betydning 2017

Rapporten afløser VisitDenmarks seneste opgørelse af turismens økonomiske betydning 2017 udgivet i 2019. Fra 2017 til 2018 er der sket nogle ændringer, der har en vis betydning og understreger, at *"Turismens økonomiske betydning"* er en strukturrapport og ikke en konjunkturpublikation, der kan sammenlignes direkte år for år. VisitDenmark har ikke genberegnet 2017-tal med nedenstående ændringer, som er beskrevet i detaljer i kapitel 3, afsnit 3. Her skal de vigtigste blot nævnes kort:

- **Opdatering af nationalregnskabet.** På baggrund af ny information og indarbejdelse af detaljerede kilder (firmaers køb og salg) har Danmarks Statistik opdateret 2017-tal for den indenlandske produktion. Opdateringen medfører bl.a. en opjustering af produktionen for hoteller o.l. og dermed for turismeforbruget.
- **Metodeændring ved beregning af dansk endagsturisme.** For ferierejser i 2018 bruges et treårigt gennemsnit. Det er en ændring i forhold til 2017, hvor opgørelsen blev baseret på antal rejser i et år (2017). Metoden er valgt for at reducere store årlige udsving. Fordelingen af endagsrejser - både ferie og forretning - på kommuner sker på baggrund af et 11-årigt gennemsnit. I forhold til 2017 er perioden udvidet fra 7 år. Ændringen har ingen betydning for det samlede antal danske endagsrejser i Danmark, men for fordelingen mellem kommuner.

Metodeændring, der håndterer dobbelttalte overnatninger via bookingplatforme. VisitDenmark modtager årligt data fra Airbnb. Tallene indgår indtil videre ikke i den officielle overnatningsstatistik. I erkendelsen af udbredt brug af platformen til privat og professionel udlejning af især feriehuse, som i forvejen registreres, vil der være overlap mellem kilderne. VisitDenmark har udviklet en metode, der estimerer dobbelttalte Airbnb-overnatninger. Der korrigeres dermed herfor. For at understrege overnatningsformen og ikke midlet ændrer kategorien desuden navn fra "Deleøkonomiske platforme" til "Udlejning af egen helårsbolig".

Sammenfatning

Turismeøkonomiske nøgletal for de sønderjyske kommuner: Sønderborg, Haderslev, Aabenraa og Tønder

Turisterne i de sønderjyske kommuner brugte i 2018 i alt godt 5,5 mia. kr. under opholdet i kommunerne. I 2019 foretog turisterne 4,2 mio. registrerede overnatninger i de sønderjyske kommuner, hvilket svarer til en stigning på 3,4 pct. sammenlignet med 2018.

Turismeforbruget skabte, inklusiv afledte effekter, knap 3,4 mia. kr. i værditilvækst¹, 6.969 job (årsværk) og knap 2,2 mio. kr. i skatteindtægter i 2018. Herved står turismen bag 5,1 pct. af al værditilvækst, 6,4 pct. af alle job og 7,2 pct. af det samlede skatteprovenu i de sønderjyske kommuner.

Turismeforbruget har positiv betydning for den økonomiske aktivitet. Når de sønderjyske kommuner opnår én mio. kr. i turismeforbrug, er effekten i gennemsnit inklusiv afledte effekter: 610.000 kr. i værditilvækst, 1,3 job (årsværk) og skatteindtægter på 390.000. kr.²

Oversigtstabel 1. Sønderjyske kommuner, 2018

Turismeforbrug i de sønderjyske kommuner, mio. kr.	5.525
Andel af kommunernes samlede udbud, pct.	2,7

Største markeder, 2018

Danmark	2.836
Tyskland	2.135
Norge	151

Forbrug på største kommercielle overnatningsformer, 2018

Lejet feriehus	1.533
Hotel – ferie	504
Camping	484

Oversigtstabel 2. Samfundsøkonomiske afledte effekter, 2018

Turismeskabt værditilvækst, mio. kr.	3.369
<i>Andel af de sønderjyske kommuners samlede værditilvækst, pct.</i>	<i>5,1</i>
Turismeskabt beskæftigelse, årsværk	6.969
<i>Andel af de sønderjyske kommuners beskæftigede, pct.</i>	<i>6,4</i>
Turismeskabt skatteprovenu, mio. kr.	2.153
<i>Turismens andel af samlet provenu i de sønderjyske kommuner, pct.</i>	<i>7,2</i>

Inklusiv direkte, afledte og inducerede effekter.

¹ Den formelle betegnelse er "bruttoværditilvækst", men i denne rapport anvendes blot "værditilvækst". Værditilvæksten er formelt produktion minus forbrug i produktion og dermed udtryk for, hvad der er tilbage af den samlede omsætning i virksomhederne til aflønning af de ansatte og profit. Det svarer til BNP i basispriser – ekskl. produktskatter og -subsidier.

² Skatteindtægterne kommer ikke udelukkende destinationen til gode – f.eks. går nogle af skatteindtægterne til staten.

Resume: turismens økonomiske betydning i de sønderjyske kommuner

Med udgangspunkt i en analyse af turisternes forbrug under opholdet i de sønderjyske kommuner og de samfundsøkonomiske effekter heraf tegnes i rapporten en profil af turismen i kommunerne og betydningen af erhvervet.

Udvalgte hovedresultater:

- De udenlandske turister tegner sig i alt for 49 pct. af turismeforbruget i de sønderjyske kommuner. De danske turister tegner sig for 51 pct. af turismeforbruget i de sønderjyske kommuner.
- De tyske turister står for 39 pct. af turismeforbruget i de sønderjyske kommuner i 2018. De tyske turisternes andel af det samlede turismeforbrug i de sønderjyske kommuner er derved over niveauet i Region Syddanmark (22 pct.) og væsentligt over niveauet i landet som helhed (12 pct.).
- Turismen som erhverv i de sønderjyske kommuner har relativt set større betydning end i Region Syddanmark og landet som helhed. I de sønderjyske kommuner tegner turismeomsætningen sig for 2,7 pct. af det samlede udbud af varer og tjenester, mens den tilsvarende andel er på henholdsvis 2,4 og 2,3 pct. i Region Syddanmark og landet som helhed.
- 58 pct. af turismeforbruget i de sønderjyske kommuner stammer fra turister, der overnatter på kommercielle overnatningsformer, mens de resterende 42 pct. stammer fra turister, der overnatter på ikke-kommercielle overnatningssteder (inkl. endagsbesøgende).
- Turismeforbruget i de sønderjyske kommuner stammer især fra ferieturister. Således stammer hele 89 pct. (4.890 mio. kr.) af det samlede turismeforbrug i kommunen fra ferierejsende.
- Turisternes forbrug har stor betydning for job og værdiskabelse i de sønderjyske kommuner og giver også anledning til betydelige skatteindtægter til både stat og kommune.
- Turisternes overnatninger i lejet feriehus fylder mest i de sønderjyske kommuner med en andel på 46 pct. af det samlede antal kommercielle overnatninger. Overnatningstallene opgør kommercielle overnatninger på overnatningsformerne hotel, campingpladser, lejet feriehus samt lystbådehavne og vandrerhjem, hvorimod rapportens opgørelse af turismeforbruget og de samfundsøkonomiske effekter i kommunen ser på alle overnatningsformer.
- Der har været en stigning i antallet af kommercielle overnatninger i de sønderjyske kommuner fra 2018 til 2019. I 2019 foretog turisterne således 3,4 pct. flere overnatninger i de sønderjyske kommuner sammenlignet med året før. Den positive udvikling har fundet sted inden for overnatningsformerne feriehus, hotel, feriecentre og lystbådehavne.
- Antallet af danske overnatninger i de sønderjyske kommuner er faldet med 1,4 pct. fra 2018 til 2019, mens antallet af udenlandske overnatninger er steget med 7,3 pct. Det er primært stigningen i antallet af tyske overnatninger, som har drevet væksten.

1. Turismeforbruget i de sønderjyske kommuner

Dette kapitel redegør for turisternes forbrug i de sønderjyske kommuner: Sønderborg, Haderslev, Aabenraa og Tønder. På baggrund af VisitDenmarks turismesatellitregnskab tegner kapitlet et billede af, hvordan turisternes samlede forbrug fordeler sig på produkter og hvilken turisme, der står bag forbruget. Følgende spørgsmål besvares:

- *Hvor stort er turisternes samlede forbrug?*
- *Hvilken form for turisme står bag forbruget?*
- *Hvad bruger turisterne penge på?*

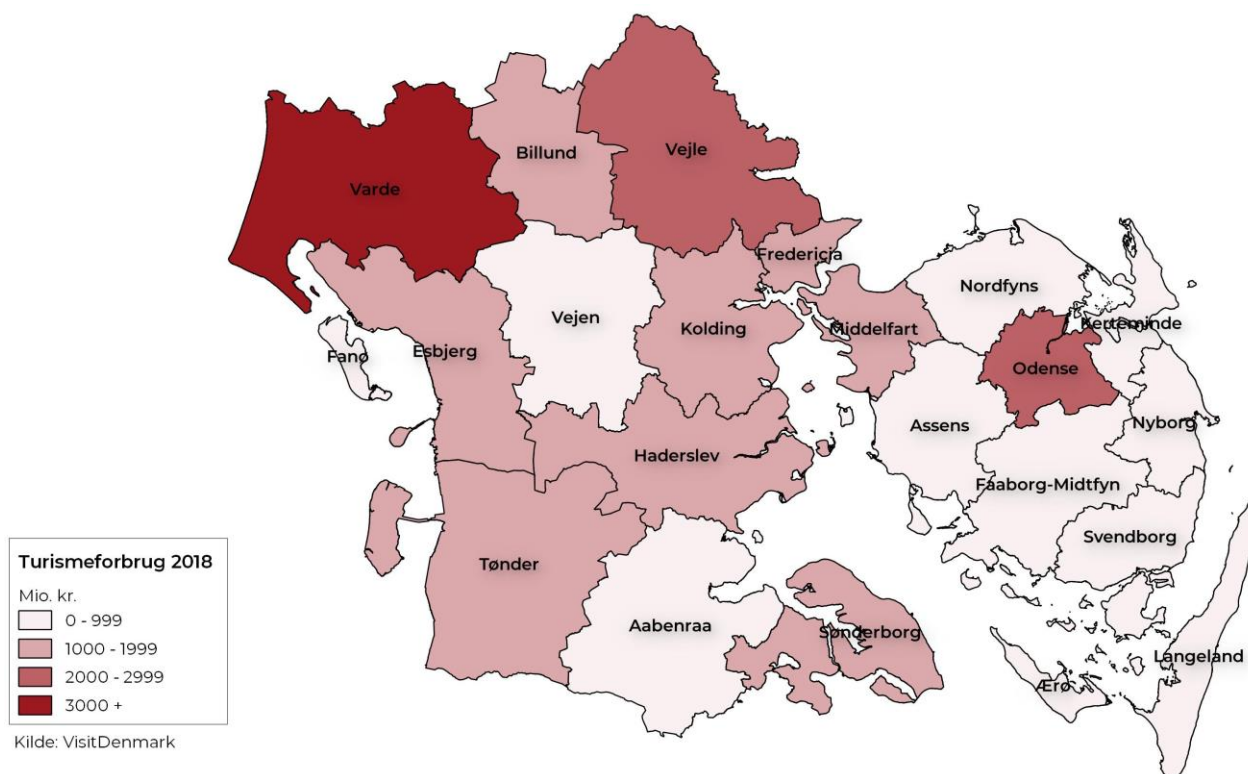
1.1 Turismeforbruget i de sønderjyske kommuner var på godt 5,5 mia. kr. i 2018

I 2018 var turismeforbruget i de sønderjyske kommuner tilsammen på 5.525 mio. kr. I samme periode var det samlede turismeforbrug i Region Syddanmark på 26.771 mio. kr. Det betyder, at de sønderjyske kommuner tegnede sig for en fjerdedel (21 pct.) af regionens samlede turismeforbrug.

Tønder Kommune var den af de sønderjyske kommuner, der havde det største turismeforbrug (jf. tabel 1.1). Med et turismeforbrug på 1.805 mio. kr. leverede Sønderborg Kommune det næst højeste turismeforbrug af de Sønderjyske kommuner.

Figur 1.1 illustrerer den geografiske fordeling af turismeforbruget i Region Syddanmarks. Varde Kommune var den kommune i Region Syddanmark, der havde det største turismeforbrug i 2018. Ærø Kommune havde modsat det laveste turismeforbrug i Region Syddanmark i 2018.

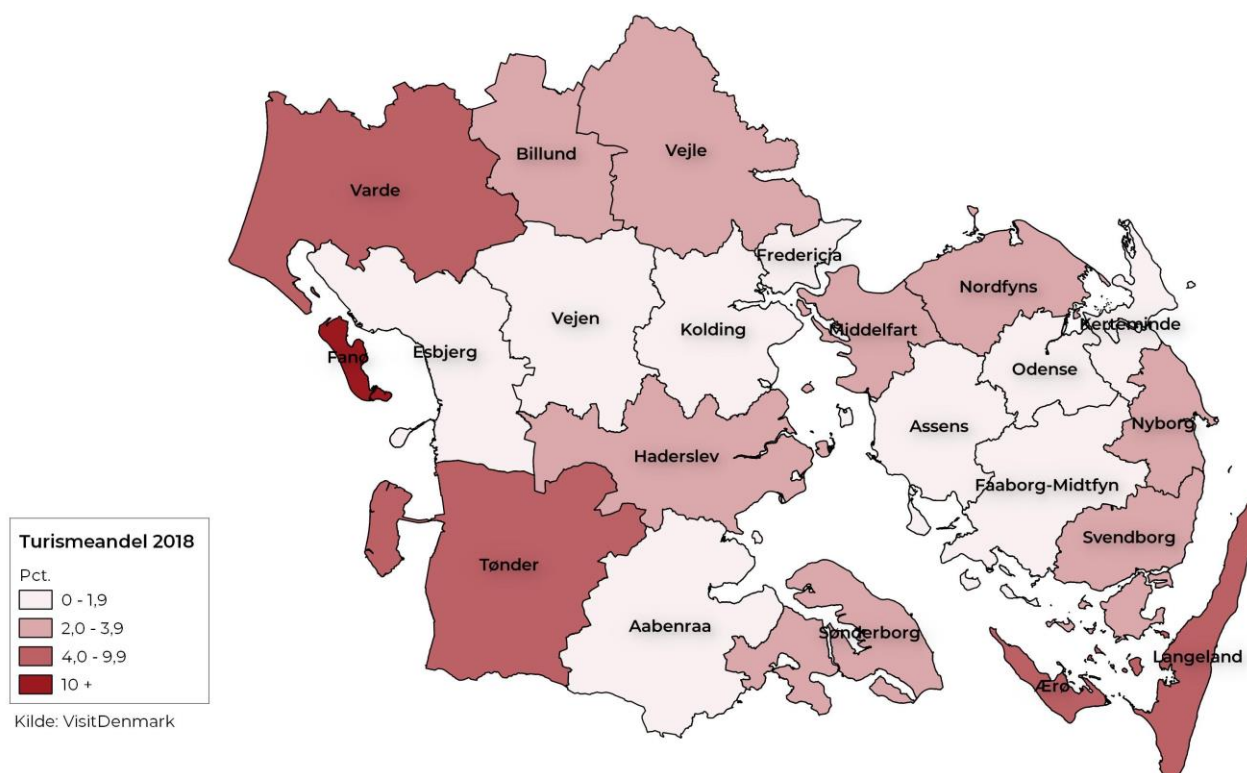
Figur 1.1 Turismeforbruget i Region Syddanmarks kommuner

Turismeforbruget i de sønderjyske kommuner udgjorde i 2018 i alt 2,7 pct. af det samlede udbud af varer og tjenesteydelser. Turismeforbrugets andel af det samlede udbud i de sønderjyske kommuner ligger dermed lidt over niveauet i såvel Region Syddanmark (2,4 pct.) som landet som helhed (2,3 pct.).

Tønder er den kommune af de sønderjyske kommuner, hvor turismen betyder relativt mest med en andel på 5,3 pct. af det samlede udbud. Omvendt fylder turismen relativt lidt i forhold til det samlede udbud i Aabenraa Kommune, hvor turismeforbruget kun udgør 1,4 pct. af det samlede udbud. Variationen kommunerne imellem kan tilskrives erhvervslivets sammensætning samt størrelsen af det samlede udbud i de enkelte kommuner. Derudover spiller kommunernes attraktivitet og tilgængelighed for turisterne også ind. Figur 1.2 illustrerer turismens andel af det samlede udbud i Region Syddanmarks kommuner.

Figur 1.2 Turismens andel af det samlede udbud i Region Syddanmarks kommuner

Tabel 1.1 opdeler turismeforbruget i kommercielle samt ikke-kommercielle overnatningsformer og endagsturisme i de sønderjyske kommuner og samtlige af Region Syddanmark sammenholdt med det samlede udbud af varer og tjenesteydelser i hver kommune.

Tabel 1.1 Turismeforbrug og turismeandel fordelt på kommuner, sorteret efter turismeforbrug, Region Syddanmark, 2018

	Turismeforbruget			Samlet udbud	Turismeandel af samlet udbud
	I alt	Kommerciel overnatning	Ikke-kommerciel overnatning og endagsrejsende		
	mio. kr.				
Danmark	132.484	78.897	53.587	5.806.804	2,3
Region Syddanmark	26.771	16.271	10.501	1.109.631	2,4
Sønderjyske kommuner	5.525	3.206	2.319	201.057	2,7
Varde	3.926	3.465	461	40.094	9,8
Vejle	2.280	1.039	1.241	95.449	2,4
Odense	2.191	1.006	1.186	161.453	1,4
Billund	1.868	1.389	479	78.989	2,4
Tønder	1.827	1.335	493	34.170	5,3
Sønderborg	1.805	1.030	774	72.626	2,5
Kolding	1.805	893	912	105.293	1,7
Esbjerg	1.538	771	767	104.071	1,5
Middelfart	1.132	585	547	31.353	3,6
Haderslev	1.072	503	569	34.450	3,1
Fredericia	1.015	414	601	79.682	1,3
Svendborg	852	474	379	36.189	2,4
Nyborg	839	428	411	20.424	4,1
Aabenraa	821	338	482	59.811	1,4
Langeland	766	665	101	10.714	7,1
Fanø	687	610	77	2.091	32,8
Faaborg-Midtfyn	569	311	259	32.997	1,7
Nordfyns	514	352	162	18.919	2,7
Assens	447	225	222	28.498	1,6
Kerteminde	340	187	153	22.457	1,5
Vejen	253	81	172	36.625	0,7
Ærø	226	174	52	3.279	6,9

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hoteller, camping, vandrerhjem, feriecentre, lystbådehavne, festival, bondegårdsferie, krydstogt, lejet feriehus og lejet helårsbolig. Ikke-kommerciel overnatning og endagsrejsende omfatter turister, der benytter eget feriehus, overnatter privat hos familie og venner samt endagsgæster.

1.2 Danske og udenlandske turister bidrager lige meget til turismeforbruget

Turismeforbruget i de sønderjyske kommuner er kendetegnet ved stort set at have den samme andel af udenlandske og danske turister. De danske gæster bidrager med 51 pct. (2.836 mio. kr.) af turismeomsætningen, mens de udenlandske tegner sig for 49 pct. (2.688 mio. kr.). Relativt betragtet har de udenlandske turisternes forbrug en større betydning i de sønderjyske kommuner end i Region Syddanmark og landet som helhed (jf. tabel 1.2).

Tyskland og Norge er de største udenlandske markeder i de sønderjyske kommuner med et turismeforbrug på henholdsvis 2.135 mio. kr. og 151 mio. kr.

Det tyske marked betyder markant mere for de sønderjyske kommuner end for Region Syddanmark og landet som helhed.

Tabel 1.2. Turismeforbrug fordelt på markeder, sønderjyske kommuner, 2018

	Turismeforbrug	Sønderjyske kommuners turismeforbrug	Region Syddanmarks turismeforbrug	Danmarks turistforbrug
	mio. kr.	Pct.		
I alt	5.525	100	100	100
Danmark	2.836	51	62	56
Udlandet	2.688	49	38	44
Tyskland	2.135	39	22	12
Norge	151	3	3	6
Holland	79	1	2	1
Sverige	67	1	2	6
Storbritannien	34	1	1	3
USA	22	0	1	3
Øvrige lande	200	4	7	12

Bilag 1A udspecificerer de sønderjyske kommuners turismeforbrug på endnu flere nationaliteter.

1.3 Navnlig ferieturismen er vigtig for de sønderjyske kommuner

Turismeforbruget i de sønderjyske kommuner stammer især fra ferieturister. Således har ferieturisterne et turismeforbrug på knap 4,9 mia. kr. svarende til 89 pct. af kommunernes samlede turismeforbrug. Forretningsturismen står for 635 mio. kr., svarende til de resterende 11 pct. af kommunernes samlede turismeforbrug.

Af tabel 1.3 fremgår det, at de danske feriegæster med 2.303 mio. kr. står for 47 pct. af ferieturismeforbruget i de sønderjyske kommuner. Med 2.587 mio. kr. tegner de udenlandske feriegæster sig for 53 pct. af ferieturismeforbruget.

Danskerne tegner sig med 84 pct. af omsætningen for en stor andel af forretningsturismen i de sønderjyske kommuner. Det skal her nævnes, at VisitDenmark ikke har oplysninger om udenlandske endagsforretningsrejsende (dvs. uden overnatning) og derfor muligvis undervurderer den udenlandske omsætning.

Tabel 1.3. Turistforbrug fordelt på formål og Danmark/udlandet, sønderjyske kommuner, 2018

	I alt	Forretningsrejser		Ferierejser	
	mio. kr.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	5.525	635	100	4.890	100
Danmark	2.836	534	84	2.303	47
Udlandet	2.688	101	16	2.587	53

1.4 Både kommercielle og ikke-kommercielle overnatningsformer er vigtige

I de sønderjyske kommuner var det samlede turismeforbrug på godt 5.5 mia. kr. i 2018. Heraf tegner turister, der overnatter på kommercielle overnatningsformer, sig for over halvdelen (58 pct.). Andelen er under niveauet i Region Syddanmark (66 pct.) og lidt under niveauet i landet som helhed (60 pct.). De resterende 42 pct. af turismeomsætningen i de sønderjyske kommuner kan henføres til turister på ikke-kommercielle overnatningsformer (inkl. endagsturisme), hvilket er over niveauet i Region Syddanmark (34 pct.) og lidt over niveauet i landet som helhed (40 pct.).

Med en andel på 28 pct. bliver den største andel af turismeforbruget i de sønderjyske kommuner lagt af turister, der overnatter i lejede feriehuse. Dette er højere end i Region Syddanmark (22 pct.) og landet som helhed (14 pct.). Ligeledes tegner endagsturister på ferierejse sig for en relativ stor andel af det samlede turismeforbrug i de sønderjyske kommuner (23 pct.), end tilfældet er i Region Syddanmark (13 pct.) og landet som helhed (17 pct.).

Omvendt tegner turister på camping sig for en mindre andel af det samlede turismeforbrug i de sønderjyske kommuner (9 pct.), end tilfældet er i Region Syddanmark (19 pct.), men mere end i landet som helhed (6 pct.).

Tabel 1.4. Turismeforbrug fordelt på overnatningsformer, sønderjyske kommuner, 2018

	Turismeforbrug 2018	Fordeling for		
		Sønderjyske kommuner	Region Syddanmark	Hele landet
	mio. kr.	pct.		
I alt	5.525	100	100	100
Kommercielle	3.206	58	66	60
Hotel – ferie	504	9	11	15
Hotel – forretning	255	5	7	15
Feriecentre	187	3	4	2
Camping	484	9	19	6
Vandrerhjem	60	1	1	2
Lystbåde	75	1	1	1
Lejet feriehus	1.533	28	22	14
Lejet helårsbolig	95	2	2	4
Festival	10	0	0	1
Bondegårde	3	0	0	0
Krydstogt	0	0	0	0
Ikke-kommercielle	2.319	42	34	40
Eget feriehus	256	5	6	4
Lånt sommerhus	40	1	1	1
Familie/venner	366	7	7	7
Endagsturister - ferie	1.276	23	13	17
Endagsturister - forretning	380	7	6	11

1.5 Turisterne bruger flest penge inden for detailhandel og turismeprodukter

En af turismesatellitregnskabets hovedtabeller viser turismeforbrugets fordeling på forskellige produkttyper. Regnskabet inddeler produkterne i tre typer: turismekaraktteriske produkter (turismerelaterede erhverv), turistforbundne produkter (primært detailhandlen) og "ikke-turismespecifikke produkter" (andre produkter), som omfatter alle andre produkter.

I de sønderjyske kommuner kan 42 pct., af turismeforbruget henføres til detailprodukter (føde- og drikkevarer, benzin, mm.), mens 39 pct. af turismeforbruget kan henføres til turismeprodukter (overnatning, restaurant, lokal transport, mm)

Sammensætningen af de udenlandske turisters forbrug er anderledes end danskernes med en noget lavere andel på turismeprodukter på 30 pct. sammenlignet med danskernes andel på 47 pct. Omvendt bruger udenlandske turister en større andel inden for detailhandel sammenlignet med danske turister.

Tabel 1.5. Turismeforbruget fordelt på produkter, sønderjyske kommuner, 2018

	I alt		Danskere		Udlændinge	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	5.525	100	2.836	100	2.688	100
Turismeprodukter	2.156	39	1.346	47	810	30
<i>Heraf:</i>						
Overnatning	666	12	383	13	283	11
Restaurant	668	12	342	12	326	12
Lokal transport	530	10	402	14	128	5
Rejseservice	67	1	60	2	7	0
Kultur og forlystelser	207	4	151	5	56	2
Lystbådehavne	18	0	8	0	11	0
Detailhandel	2.297	42	1.178	42	1.119	42
<i>Heraf:</i>						
Føde- og drikkevarer samt tobak	962	17	457	16	505	19
Benzin og andet brændstof	703	13	504	18	199	7
Andet	633	11	217	8	415	15
Andre produkter	1.071	19	313	11	759	28

2. Samfundsøkonomiske effekter

Turismeefterspørgslen i Danmark skaber afledte samfundsøkonomiske effekter i form af beskæftigelse, værditilvækst og offentlige provenuer. For at belyse størrelsen af disse effekter på nationalt og lokalt niveau anvender VisitDenmark det regionale turismesatellitregnskab (RTSA) sammen med den generelle ligevægtsmodel LINE. Effekterne inkluderer såvel direkte som afledte turismeeffekter.

I dette kapitel beskrives de samfundsøkonomiske effekter af turismen i form af job, værditilvækst og skatter i de sønderjyske kommuner. De samlede effekter i et område kan være et resultat af turismeforbrug andre steder i landet, som giver anledning til øget økonomisk aktivitet og produktion i kommunen. Omvendt kan turismeforbruget i en given kommune give anledning til effekter i form af f.eks. skabte job andre steder i landet, og disse indgår ikke i beskrivelsen af turismeeffekterne i de pågældende kommuner. Ligeledes skal det bemærkes, at beskæftigelseseffekter er opgjort efter arbejdssted, mens skatteindtægter følger arbejdstagers bopælskommune. Se også metodebeskrivelsen i kapitel 4.

2.1 Turismen skabte knap 3,4 mia. kr. i værditilvækst i de sønderjyske kommuner i 2018

En anerkendt målestok for betydningen af et erhverv i samfundet er værditilvækst. Værditilvæksten er defineret som det beløb, der er tilbage af den samlede omsætning, når vareforbruget i produktionen er fratrukket. Værditilvækst går således til løn og profit (aflønning af produktionsfaktorer). Værditilvæksten er dermed en målestok for, hvad der er tilbage til løn og profit, når restauranterne har købt råvarer, hotellerne er blevet vedligeholdt, og el m.m. er blevet produceret. Værditilvæksten er sammenlignelig med BNP og er dermed et udtryk for, hvad turismen bidrager med af værdi i samfundet.

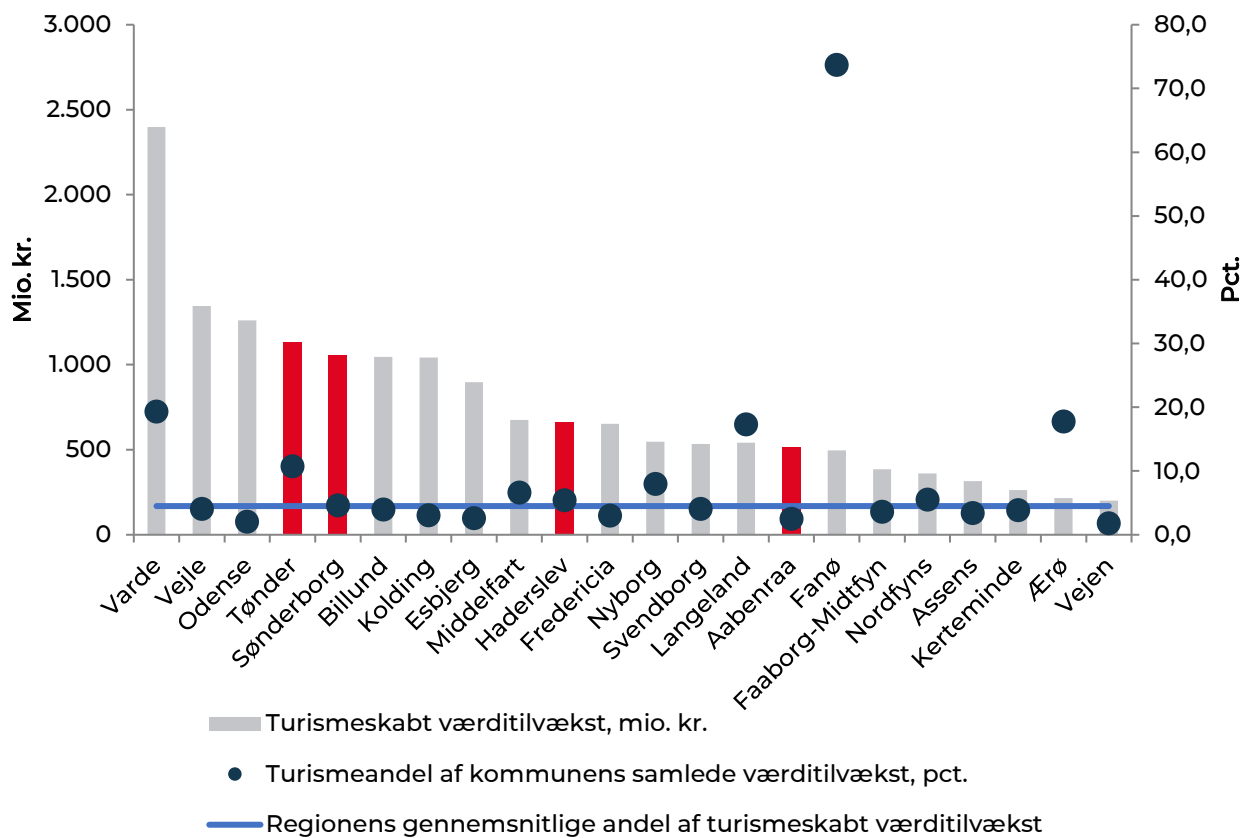
Den turismeskabte værditilvækst i de sønderjyske kommuner udgjorde i 2018 knap 3,4 mia. kr. inkl. afledte effekter (jf. tabel 2.1.), hvilket svarer til 20,4 pct. af den samlede turismeskabte værditilvækst i Region Syddanmark. Turismens andel af den samlede værditilvækst i de sønderjyske kommuner er på 5,1 pct. Dette er højere end gennemsnittet for Region Syddanmark (4,5 pct.), og højere end landsgennemsnittet på 4,2 pct.

Tabel 2.1 Værditilvækst skabt af turismen, Region Syddanmark, 2018

	Turismeskabt værditilvækst	Samlet værditilvækst i kommunen	<i>Turismeandel af samlet værditilvækst</i>
	mio. kr.		pct.
Danmark	81.398	1.948.397	4,2
Region Syddanmark	16.545	370.822	4,5
Sønderjyske kommuner	3.369	66.449	5,1
Varde	2.399	12.412	19,3
Vejle	1.345	33.174	4,1
Odense	1.260	61.518	2,0
Tønder	1.133	10.567	10,7
Sønderborg	1.058	22.996	4,6
Billund	1.046	26.342	4,0
Kolding	1.043	34.287	3,0
Esbjerg	897	34.902	2,6
Middelfart	675	10.187	6,6
Haderslev	660	12.261	5,4
Fredericia	652	21.820	3,0
Nyborg	547	6.863	8,0
Svendborg	533	13.176	4,0
Langeland	541	3.129	17,3
Aabenraa	517	20.625	2,5
Fanø	496	673	73,7
Faaborg-Midtfyn	386	10.672	3,6
Nordfyns	362	6.593	5,5
Assens	316	9.280	3,4
Kerteminde	263	6.820	3,9
Ærø	215	1.212	17,8
Vejen	200	11.313	1,8

Figur 2.1 viser sammenhængen mellem størrelsen af den turismeskabte værditilvækst i de enkelte kommuner og turismeandelen af kommunernes samlede værditilvækst i forhold til regionsgennemsnittet. Som det fremgår, ligger turismeandelen i Tønder og Haderslev over regionsgennemsnittet. Turismeandelen af Sønderborgs samlede værditilvækst er tilsvarende regionsgennemsnittet, mens Aabenraa Kommunes turismeandel ligger under regionsgennemsnittet.

Figur 2.1. Værditilvækst skabt af turisme i Region Syddanmark, 2018

2.2 Turismen bidrager til vækst i mange brancher

Turismeforbruget skaber værditilvækst bredt i samfundet - ikke kun i turismeerhvervene. Af de sønderjyske kommuners samlede turismeafledte værditilvækst på knap 3,4 mia. kr. stammer 946 mio. kr. (28 pct.) fra turismeerhvervene. Dette er lavere end regions- og landsgennemsnittet på henholdsvis 36 pct. og 37 pct.

Når man ser på turismen i de sønderjyske kommuner, stammer en stor del af værditilvæksten fra turisternes forbrug i "andre brancher" (51 pct.), der dækker en bred vifte af erhverv f.eks. ejendomsmæglere, bolig-/husleje og erhvervsservice. Det er over niveauet i Region Syddanmark (47 pct.) og landet som helhed (46 pct.).

Detailhandlen kan tilskrives 21 pct. af den turismeafledte værditilvækst i de sønderjyske kommuner, hvilket er over niveauet i Region Syddanmark og landet som helhed (17 pct.).

Som en gennemsnitsbetragtning kan beregnes en multiplikator for, hvor meget værditilvækst 1 mio. kr. i turismeforbrug skaber i kommunen. Effekten af én mio. kr. i turismeforbrug giver i de sønderjyske kommuner anledning til 610.000 kr. i værditilvækst, inklusiv afledte effekter. Multiplikatoren for værditilvækst i de sønderjyske kommuner er således 0,61. Det svarer til niveauet for landet som helhed.

Tabel 2.2. Turismeafledt værditilvækst fordelt på brancher, sønderjyske kommuner, 2018

	Turismeafledt værditilvækst	Fordeling for		
		Sønderjyske kommuner	Region Syddanmark	Danmark
	mio. kr.		pct.	
I alt	3.369	100	100	100
Turismeerhverv	946	28	36	37
<i>Heraf:</i>				
Overnatningssteder	216	6	10	8
Restauranter og værtshuse	303	9	10	13
Transportvirksomheder	249	7	10	9
Rejseservice	57	2	3	3
Kultur, forlystelser og sport	120	4	4	4
Detailhandel	707	21	17	17
<i>Heraf:</i>				
Føde- og drikkevarer samt tobak	77	2	2	2
Andre	606	18	14	15
Andre brancher	1.716	51	47	46
<i>Heraf:</i>				
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje	518	15	14	12
Erhvervsservice	295	9	9	9
Andre	903	27	24	25

2.3 Turisme skaber 6.969 fuldtidsjob i de sønderjyske kommuner

Turisternes forbrug skaber en mængde arbejdspladser. Det kaldes turismeskabte årsværk, da antallet tælles i enheder, der modsvarer fuldtidsjob.

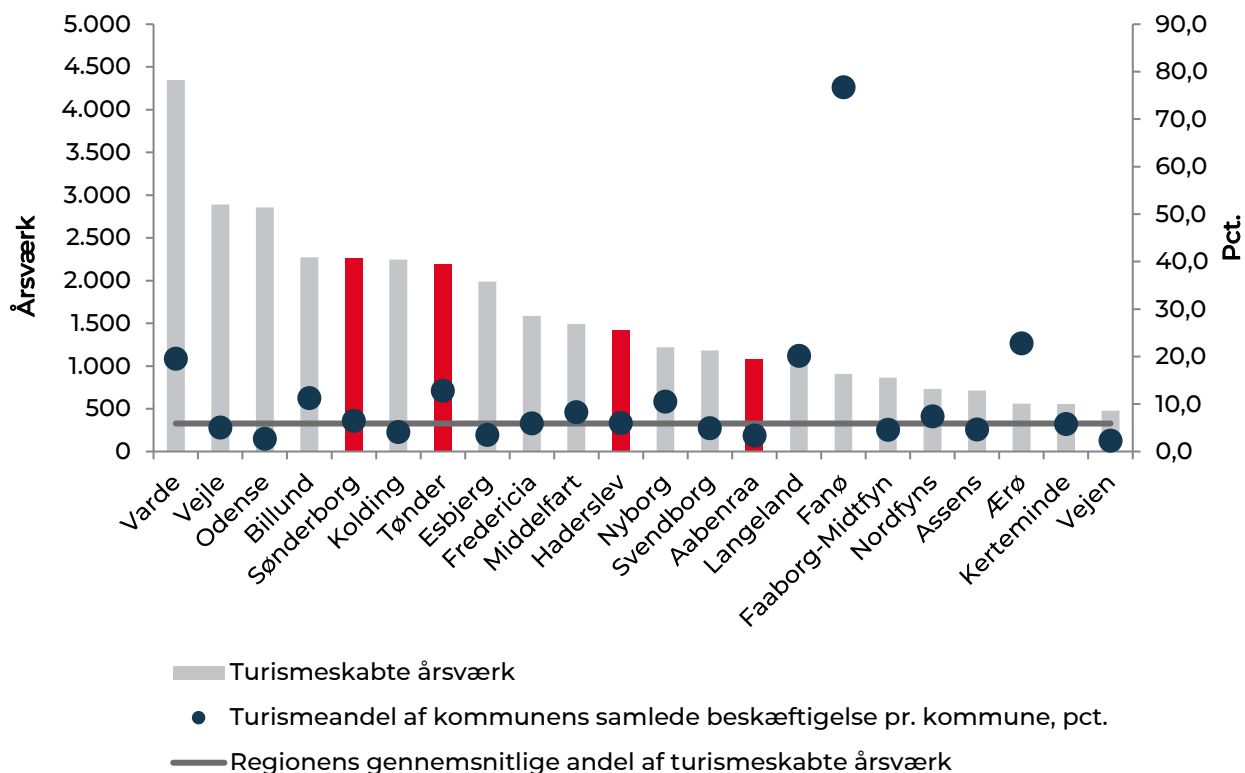
Turismen i de sønderjyske kommuner skabte i 2018 gennem direkte og afledte effekter 6.969 årsværk, hvilket er 6,4 pct. af kommunens samlede antal årsværk. Dette er over niveauet i både Region Syddanmark og landet som helhed, hvor andelen ligger på henholdsvis 5,9 pct. og 5,7 pct. De sønderjyske kommuner er således mere afhængige af turismens jobskabelse, end tilfældet er i Region Syddanmark og landet som helhed.

Tabel 2.3. Antal årsværk skabt af turismen, Region Syddanmark, 2018

	Turismeskabte årsværk	Samlet antal beskæftigede i kommunen	Turismeandel af samlet beskæftigelse pr. kommune
	årsværk		pct.
Danmark	168.927	2.963.332	5,7
Region Syddanmark	34.953	594.320	5,9
Sønderjyske kommuner	6.969	108.809	6,4
Varde	4.348	22.266	19,5
Vejle	2.892	57.482	5,0
Odense	2.856	108.156	2,6
Billund	2.271	20.190	11,2
Sønderborg	2.266	35.243	6,4
Kolding	2.247	55.296	4,1
Tønder	2.192	17.183	12,8
Esbjerg	1.987	57.540	3,5
Fredericia	1.589	27.034	5,9
Middelfart	1.493	18.114	8,2
Haderslev	1.426	23.947	6,0
Nyborg	1.219	11.653	10,5
Svendborg	1.182	24.006	4,9
Aabenraa	1.085	32.436	3,3
Langeland	1.081	5.376	20,1
Fanø	910	1.187	76,7
Faaborg-Midtfyn	863	19.000	4,5
Nordfyns	734	9.918	7,4
Assens	716	15.370	4,7
Ærø	560	2.456	22,8
Kerteminde	558	9.697	5,8
Vejen	478	20.768	2,3

Figur 2.2 viser antallet af årsværk sammenholdt med turismens andel af de skabte årsværk pr. kommune. Som det fremgår, ligger andelen af turismeskabte job i Tønder Kommune lidt over regionsgennemsnittet, mens andelen af turismeskabte job i de Aabenraa Kommune ligger lidt under regionsgennemsnittet. Andelen af turismeskabte job i kommunerne Sønderborg og Haderslev er omtrent tilsvarende regionsgennemsnittet.

Figur 2.2. Årsværk skabt af turisme i Region Syddanmark, 2018

2.4 Der skabes især beskæftigelse inden for turismeerhvervene

Turismeerhvervet skaber med 3.346 årsværk 48 pct. af de sønderjyske kommuners job afledt af turismeforbruget (jf. tabel 2.4). Sammenlignes andelen med de tilsvarende andele for hele Region Syddanmark og landet som helhed, er konklusionen, at turismen i de sønderjyske kommuner skaber en mindre andel job i turismeerhvervene og tilsvarende en større andel job inden for detailhandlen og andre brancher.

Inden for turismeerhvervet i de sønderjyske kommuner skabes størstedelen af beskæftigelsen (24 pct.) på restauranter og værtshuse. Dette er på niveau med Region Syddanmark (25 pct.), og lidt under niveauet for landet som helhed (28 pct.).

Beskæftigelsesmultiplikatoren beregnes som turismeskabt beskæftigelse per mio. kr. i turismeforbrug. I de sønderjyske kommuner var denne multiplikator 1,3 i 2018. For hver mio. kr., der bliver brugt af turister i kommunerne, vil der blive skabt 1,3 fuldtidsstilling, når de afledte effekter af forbruget medregnes. Turismen er lige så beskæftigelsesintensiv i de sønderjyske kommuner som i hele Danmark, hvor der også i gennemsnit skabes 1,3 job af en mio. kr. i turismeforbrug.

Tabel 2.4. Beskæftigelse fordelt på branchegrupper afledt af turismen i sønderjyske kommuner, 2018

	Turismeafledt beskæftigelse	Fordeling for		
		Sønderjyske kommuner	Region Syddanmark	Danmark
	årsværk	pct.		
I alt	6.969	100	100	100
Turismeerhverv	3.346	48	56	55
<i>Heraf:</i>				
Overnatningssteder	714	10	14	11
Restauranter og værtshuse	1.672	24	25	28
Transportvirksomheder	604	9	10	9
Rejsservice	108	2	2	2
Kultur, forlystelser og sport	247	4	4	5
Detailhandel	1.599	23	18	19
<i>Heraf:</i>				
Føde- og drikkevarer samt tobak	90	1	1	1
Andre	1.501	22	17	18
Andre brancher	2.024	29	26	25
<i>Heraf:</i>				
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje	68	1	1	1
Erhvervsservice	532	8	7	7
Andre	1.425	20	18	18

2.5 Skatteindtægter på knap 2,2 mia. kr. afledt af turismen

I de sønderjyske kommuner skaber turismen offentlige indtægter på 2.153 mio. kr. Heraf går 1.646 mio. kr. eller 76 pct. til vareskatter (især moms). Personskatterne beløber sig til 507 mio. kr. (24 pct.), hvoraf størstedelen går til statsskatter.

Person- og vareskatter har stort set samme fordeling i de sønderjyske kommuner som i Region Syddanmark og landet som helhed.

Tabel 2.5. Skatter og afgifter afledt af turismen i sønderjyske kommuner, 2018

	Turismeafledte skatter og afgifter	Fordeling for		
		Sønderjyske kommuner	Region Syddanmark	Danmark
	mio. kr.	pct.		
I alt	2.153	100	100	100
Personskatter	507	24	25	26
Statsskatter	357	17	18	19
Regionsskatter (sundhedsbidrag)	11	1	1	1
Kirkeskatter	5	0	0	0
Kommuneskatter	134	6	7	7
Vareskatter	1.646	76	75	74
Selskabsskatter	103	5	5	6
Vareafgifter/punktafgifter	510	24	22	18
Moms/merværdiafgift	1.033	48	47	50

Note: Indeholder både direkte, indirekte og inducerede effekter. Ikke alle statsskatter er dækket af LINE-modellen, derfor er andelen lavere ved brug af skatteindtægter fra www.statistikbanken.dk/off12

2.6 Turismeafledte skatteindtægter på 7,2 pct. af de samlede skatter og afgifter

Turismen i de sønderjyske kommuner skaber 7,2 pct. af det samlede skatteprovenu, hvilket er over regions- og landsgennemsnittet på henholdsvis 5,9 pct. og 5,4 pct.

I de sønderjyske kommuner er multiplikatoren for effekten af en mio. kr. i turismeforbrug på skatter og afgifter 0,39. For hver mio. kr. i turismeforbrug opnår de sønderjyske kommuner, inklusiv afledte effekter, indtægter til stat og kommune på 390.000 kr.

For hele landet ligger multiplikatoren på 0,35, hvilket betyder, at de sønderjyske kommuner ligger over gennemsnittet.

Tabel 2.6. Turismeafledte skatter og afgifter og andele af samlede skatter og afgifter i sønderjyske kommuner, 2018

	Turismeafledte skatter og afgifter	Fordeling for		
		Sønderjyske kommuner	Region Syddanmark	Danmark
	mio. kr.	pct.		
I alt	2.153	7,2	5,9	5,4
Personskatter	507	2,9	2,6	2,5
Statsskatter	357	4,4	3,9	3,6
Regionsskatter (sundhedsbidrag)	11	1,7	1,5	1,4
Kirkeskatter	5	1,9	1,7	1,8
Kommuneskatter	134	1,6	1,5	1,4
Vareskatter	1.646	13,0	10,3	9,5
Selskabsskatter	103	6,6	4,5	4,4
Vareafgifter/punktafgifter	510	14,3	12,4	10,1
Moms/merværdiafgift	1.033	13,7	11,1	10,7

Note: Indeholder både direkte, indirekte og inducerede effekter

3. Overnatninger og kapacitet

Dette kapitel omhandler udviklingen i kapacitet og antal overnatninger i de sønderjyske kommuner jf. Danmarks Statistiks overnatningsstatistik. Opgørelsen af overnatninger omfatter kun de overnatningssteder, som indberetter til Danmarks Statistik. Kapitlet omfatter 2019 og udviklingen siden 2008.

Antallet af registrerede overnatninger i de sønderjyske kommuner udgør kun en delmængde af alle overnatninger i kommunerne. De registrerede overnatninger omfatter hoteller, vandrerhjem og feriecentre med mindst 40 senge, lystbådehavne, der frivilligt indberetter til Danmarks Statistik, campingpladser med mindst 75 enheder og lejede feriehuse gennem bureauer med minimum 25 huse. Antallet af ikke-kommercielle overnatninger i egne og lånte feriehuse m.m. kan ikke opgøres. Privatudlejning såsom Airbnb indgår heller ikke i tallene. Der arbejdes pt. på en metode til på sigt at kunne inkludere overnatninger på deleøkonomiske tjenester i Danmarks Statistiks officielle opgørelser.

3.1 Stigende overnatningskapacitet

Tabel 3.1 viser kapaciteten for overnatningssteder i de sønderjyske kommuner registeret af Danmarks Statistik. Som anført oven for dækker tallene ikke samtlige overnatningssteder i kommunerne.

Samlet set er overnatningskapaciteten i de sønderjyske kommuner steget med 2,7 pct. fra 2018 til 2019. Denne stigning kan hovedsageligt tilskrives et større kapacitet på hotel og campingpladser.

For antallet af lystbådehavne er udviklingen behæftet med en vis usikkerhed. Det skyldes, at havnenes indberetning til Danmarks Statistik er frivillig, og at Danmarks Statistik skønner over kapaciteten fra de havne, der ikke indberetter. Havne, der gennem længere tid ikke har indberettet, fjernes løbende fra statistikken. Det er derfor muligt, at kapaciteten og antal overnatninger reelt er højere, end den fremgår af tabellerne i kapitlet.

Tabel 3.1. Kapacitetsudviklingen i overnatningsfaciliteter¹, sønderjyske kommuner.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antal senge												
I alt	38.270	37.610	38.090	39.666	39.854	39.825	39.975	40.775	41.138	41.969	42.009	43.151
Hotel	1.888	1.830	1.874	2.056	2.093	2.013	2.158	2.236	2.254	2.150	2.206	2.764
Feriecenter	3.476	2.528	2.568	3.512	3.744	3.772	3.772	3.774	3.364	3.412	3.412	3.412
Camping ²	29.601	30.237	30.378	30.828	30.819	30.960	31.149	31.422	31.386	31.902	32.004	32.481
Vandrerhjem	-	-	-	-	-	-	-	-	840	840	760	711
Lystbådehavne	3.305	3.015	3.270	3.270	3.198	3.080	2.896	3.343	3.294	3.665	3.627	3.783
Antal indberettende virksomheder³												
I alt	100	97	97	102	102	102	100	101	102	103	106	109
Hoteller	21	19	20	24	24	24	25	26	25	24	24	26
Feriecenter	8	8	8	10	9	9	9	9	9	9	9	9
Camping	39	40	40	40	41	40	41	41	41	42	42	42
Vandrerhjem	10	10	9	8	8	8	7	6	8	8	8	8
Lystbådehavne	22	20	20	20	20	21	18	19	19	20	23	24

1: Opgjort pr. juni. Kapaciteten på vandrerhjem er først opgivet fra 2016.

2: Camping er hos Danmarks Statistik defineret som antal enheder ganget med 3.

3: Antal virksomheder, der indberetter til Danmarks Statistik.

Kilde: Danmarks Statistik.

3.2 De sønderjyske kommuners feriehuse benyttes både af turister og ejerne selv

I de sønderjyske kommuner var der i alt 7.807 feriehuse i 2019 ifølge BBR.³ Med 2.756 feriehuse er Sønderborg Kommune den kommune, der har flest feriehuse. Dernæst følger Tønder Kommune med 2.482 feriehuse. Der er 1.707 registrerede feriehuse i Haderslev Kommune og 862 feriehuse i Aabenraa Kommune, som derved er den kommune, der har færrest registrerede sommerhuse af de sønderjyske kommuner. Tilsvarende var der 35.991 feriehuse i Region Syddanmark og 221.905 feriehuse på landsplan.

Det er dog ikke alle feriehuse, der udlejes. I Danmarks Statistiks analyse "Sommerhuse i Danmark" 2018⁴ opgøres den maksimale udlejning for feriehusudlejningsbureauer på kommunalt niveau. Den maksimale kapacitetsudnyttelse opgøres som andelen af sommerhuskapaciteten i hver kommune, der var udlejet på den travleste dag i juli måned 2018 – datoen er ikke nødvendigvis den samme for hver kommune.

Analysen viser, at kommunerne Tønder og Sønderborg har en maksimal kapacitetsudnyttelse af feriehuse på henholdsvis 62 pct. og 31 pct., mens Haderslev Kommune og Aabenraa Kommune begge har en maksimal kapacitetsudnyttelse af feriehuse på 16 pct. Dette svarer til, at 32 pct. af sommerhusene i de sønderjyske kommuner anvendes til udlejning i højsæsonen, hvilket svarer til godt 2.482 udlejede feriehuse.

Belægningsen af feriehuse i form af eget eller lånt feriehus er altså større end den kommercielle feriehusudlejning i de sønderjyske kommuner, hvilket er et generelt mønster i Danmark. Dette fanges ikke af statistikken.

Ifølge Danmarks Statistik blev der i 2018 udlejet 39.800 feriehuse på landsplan. Sammenholdes dette med antallet af danske feriehuse i BBR, svarer det til, at ca. en femtedel af landets feriehuse udlejes gennem feriehusbureauerne. Der udlejes derved relativt flere feriehuse i de sønderjyske kommuner end på landsplan.

Kapacitetsudnyttelsen vil sandsynligvis ikke være fordelt ligeligt mellem feriehusene, men være fordelt med stor kapacitetsudnyttelse gennem udlejning af visse feriehuse, mens andre slet ikke lejes ud. Det forventes, at ingen eller meget få feriehuse udlejes i alle årets tilladte 43 uger. Normalt vil udlejningen af feriehuse koncentrere sig omkring højsæsonen.

En vigtig del af overnatningskapaciteten i de sønderjyske kommuner er feriehuse til udlejning, hvor 28 pct. af turismeforbruget kan henføres til (jf. tabel 1.4). I tabel 3.2 er udviklingen i udlejede feriehusuger fra 2008 til 2019 vist.

Som det fremgår af tabel 3.2, har der været en stigning på 6,0 pct. i antallet af udlejede feriehusuger i de sønderjyske kommuner fra 2018 til 2019. Stigningen af udlejede feriehusuger er drevet af en stigning i antallet af udlejede feriehusuger i alle de sønderjyske kommuner.

3.3 Overnatninger i feriehus og på camping dominerer i de sønderjyske kommuner

I løbet af 2019 blev der foretaget i alt 4.180.000 kommercielle overnatninger i de sønderjyske kommuner inkl. feriehusovernatninger. Det er en stigning på 139.000 overnatninger eller 3,4 pct. i forhold til 2018. De sønderjyske kommuner følger således den positive udvikling, der ses i hele Danmark fra 2018 til 2019, hvor det samlede overnatningstal steg med 4,1 pct.

Feriehus var den dominerende overnatningsform i de sønderjyske kommuner med 1.927.000 overnatninger eller i alt 46 pct. af det samlede antal overnatninger i 2019.

Inden for hotel, feriecentre og lystbådehavne var der en vækst i antallet overnatninger fra 2018 til 2019. Derimod var der i 2019 færre overnatninger på de sønderjyske kommuners campingpladser og vandrerhjem sammenlignet med 2018.

³ <https://statistikbanken.dk/bol101>

⁴ <https://www.dst.dk/da/Statistik/Analyser/Visanalyse?cid=31466#>

Tabel 3.2 Udlejning af feriehusuger, sønderjyske kommuner.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Udv. 2008 - 2019 (pct.)	Udv. 2018 - 2019 (pct.)
Sønderjyske kommuner	40.736	38.302	39.940	42.981	44.398	42.040	46.220	50.244	54.163	57.100	57.768	61.262	50,4	6,0
Tønder	24.778	24.055	25.263	26.177	27.010	24.934	26.985	29.059	30.968	33.408	33.952	35.521	43,4	4,6
Sønderborg	11.070	10.114	10.275	11.288	11.457	11.310	12.852	14.097	15.323	15.324	15.371	16.437	48,5	6,9
Haderslev	2.482	2.408	2.593	3.602	3.850	4.024	4.414	4.930	5.632	5.997	5.882	6.548	163,8	11,3
Aabenraa	2.406	1.725	1.809	1.914	2.081	1.772	1.969	2.158	2.240	2.371	2.563	2.756	14,5	7,5

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 3.3. Udviklingen i kommercielle overnatninger (1.000) fordelt på overnatningsformer, sønderjyske kommuner.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Fordeling i 2019 (pct.)	Udv. 2018-2019 (pct.)
I alt	3.447	3.363	3.235	3.366	3.373	3.274	3.538	3.676	3.795	3.901	4.041	4.180	100	3,4
Feriehus	1.274	1.267	1.250	1.367	1.369	1.300	1.425	1.544	1.658	1.776	1.803	1.927	46	6,9
Camping	1.463	1.448	1.381	1.284	1.258	1.222	1.335	1.298	1.277	1.254	1.366	1.320	32	-3,4
Hotel	270	242	241	278	287	292	313	330	341	357	344	388	9	13,0
-ferie	151	147	142	172	183	188	196	220	217	228	244	275	7	12,5
-forretning	119	95	99	106	104	104	117	110	124	129	100	114	3	14,1
Feriecenter	240	217	186	263	284	278	299	352	357	342	354	373	9	5,4
Lystbådehavne	115	110	104	100	112	125	112	97	96	102	106	109	3	2,6
Vandrerhjem	86	79	73	75	63	59	55	54	66	70	67	62	1	-7,6

Kilde: Danmarks Statistik

3.4 Flere udenlandske, men færre danske overnatninger i 2019 ift. 2018

I 2019 fortog danske turister knap 1,8 mio. overnatninger, hvilket svarer til 42 pct. af overnatningerne i de sønderjyske kommuner. Udenlandske turister havde godt 2,4 mio. overnatninger i de sønderjyske kommuner i samme periode, hvilket svarer til 58 pct. af overnatningerne i kommunerne. Det største udenlandske marked er Tyskland med knap 2.1 mio. overnatninger i 2019, hvilket svarer til 50 pct. af overnatningerne i de sønderjyske kommuner.

Den positive udvikling i antallet af overnatninger fra 2018 til 2019 på 3,4 pct. er drevet af en stigning i antal overnatninger fra det tyske marked (8,0 pct.). I 2019 registrerede de sønderjyske kommuner færre overnatninger af gæster fra Danmark, Norge og Sverige.

Bilag 3C viser udviklingen i kommercielle overnatninger fordelt på nationalitet for hver af de sønderjyske kommuner

3.5 Flest kommercielle overnatninger i Tønder Kommune

Målt på såvel overnatninger som turismeforbrug er Tønder kommune den største turistkommune blandt de sønderjyske kommuner.

I tabel 3.5 ses udviklingen i antallet af overnatninger i de fire kommuner i Sønderjylland fra 2008 til 2019.

Fra 2018 til 2019 oplevede Aabenraa Kommune som den eneste af de sønderjyske kommuner en negativ vækst i antallet af overnatninger på 11 pct. Antallet af kommercielle overnatninger steg generelt for de sønderjyske kommuner, hvoraf Tønder (7,6 pct.) og Sønderborg (4,1 pct.) stod bag de største stigninger.

Tabel 3.4. Udviklingen i kommercielle overnatninger (1.000) fordelt på nationalitet, sønderjyske kommuner

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	<i>Fordeling 2019 (pct.)</i>	<i>Udv. 2018 - 2019 (pct.)</i>
I alt	3.447	3.363	3.235	3.366	3.373	3.274	3.538	3.676	3.795	3.901	4.041	4.180	100	3,4
Danmark	1.636	1.545	1.526	1.561	1.612	1.577	1.698	1.700	1.724	1.753	1.799	1.774	42	-1,4
Udlandet	1.812	1.818	1.709	1.806	1.761	1.697	1.840	1.977	2.071	2.148	2.242	2.406	58	7,3
Tyskland	1.546	1.585	1.480	1.571	1.517	1.467	1.581	1.698	1.793	1.848	1.931	2.086	50	8,0
Holland	110	104	99	86	92	74	84	96	109	120	124	125	3	1,0
Norge	63	52	52	56	58	59	63	68	60	60	58	54	1	-7,7
Sverige	39	27	30	32	29	37	35	36	32	31	32	29	1	-8,0
Schweiz	4	4	5	6	8	10	16	9	9	11	12	13	0	9,0
Andre lande	50	46	43	56	58	51	61	71	69	79	85	99	2	15,8

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 3.5. Udviklingen i kommercielle overnatninger (1.000) fordelt på kommuner, sønderjyske kommuner

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	<i>Udv. 2008 - 2019 (pct.)</i>	<i>Udv. 2018 - 2019 (pct.)</i>
Hele landet	44.669	42.142	43.096	44.618	44.390	44.457	46.709	48.996	51.280	52.272	53.831	56.059	25,5	4,1
Sønderjyske kommuner	3.447	3.363	3.235	3.366	3.373	3.274	3.538	3.676	3.795	3.901	4.041	4.180	21,3	3,4
Tønder	1.394	1.301	1.321	1.369	1.386	1.332	1.419	1.531	1.544	1.615	1.682	1.810	29,9	7,6
Sønderborg	1.004	1.098	954	991	958	945	1.031	1.080	1.164	1.157	1.194	1.243	23,9	4,1
Haderslev	597	542	537	572	583	583	630	620	624	684	687	700	17,4	2,0
Aabenraa	453	422	424	435	446	415	458	446	463	445	479	426	-5,9	-11,0

Kilde: Danmarks Statistik

3.6 Turismesæsonen i de sønderjyske kommuner

Tabel 3.6 viser sæsonfordelingen af overnatninger for de sønderjyske kommuner fordelt på overnatningsformer. Overnatningerne koncentrerer sig omkring sommermånederne juni, juli og august (50 pct.). Det er primært overnatningerne i lystbådehavne og på campingpladser, der er sæsonbetonede.

Destinationen byder dog også velkommen til gæster i både skulder- og vintersæsonen. Forretningsturisternes overnatninger fordeler sig lidt mere jævnt over året, og der er samtidig en betydelig del af overnatningerne, der bliver registreret af feriegæster på hotel uden for højsæsonen.

Bilag 3D viser procentfordelingen af overnatninger pr. måned for hver af de sønderjyske kommuner.

Tabel 3.6. Procentfordeling af overnatninger pr. måned, Sønderjyske kommuner

	Alle	Hotel	– ferie	– forretning	Ferie-center	Camping	Vandrer-hjem	Lystbåde-havne	Ferie-huse
jan.	2	4	3	6	4	1	2	0	3
feb.	3	5	5	6	6	1	2	0	3
mar.	3	7	6	7	5	1	4	0	3
apr.	9	8	8	8	10	8	7	0	10
maj.	9	9	8	10	6	10	13	7	8
jun.	11	10	9	11	7	14	11	20	10
jul.	23	13	16	8	19	31	22	40	19
aug.	16	11	12	10	14	19	15	26	15
sep.	9	10	10	11	8	8	13	7	9
okt.	9	10	10	9	11	3	7	0	12
nov.	3	8	8	8	5	1	3	0	3
dec.	4	6	6	5	5	1	1	0	5
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Kilde: Danmarks Statistik.

4. Bag om rapporten

Formålet med "Turismens økonomiske betydning 2018" er at beregne det samlede turismeforbrug i destinationen samt afdække, hvilke samfundsøkonomiske effekter i form af bl.a. beskæftigelse, som forbruget forårsager. I dette kapitel gennemgås metoderne mere detaljeret, og der redegøres for brugen af datakilder, usikkerheder mv.

Rapporten følger de internationale standarder for et turismesatellitregnskab (TSA) til belysning af turismeforbruget og anvender den økonomiske model LINE til beregning af de samfundsmæssige effekter.⁵

Figuren neden for giver et overblik over, hvilke nøgletal rapporten frembringer på grundlag af hhv. turismesatellitregnskabet og LINE-modellen.

4.1 Døgnforbrug og overnatninger er centrale tal for turismens økonomiske betydning

Døgnforbruget og overnatningstallene danner basis for beregning af det samlede turismeforbrug, men der sker en yderligere bearbejdning af data i forbindelse med udarbejdelse af satellitregnskabet.

1. VisitDenmark indhenter detaljerede data om døgnforbrug og overnatninger, der sendes til Center for Regional- og Turismeforskning, CRT.
2. På baggrund af data fra nationalregnskabet estimerer CRT det turismeforbrug, der ikke dækkes af VisitDenmarks turistundersøgelser.⁶
3. CRT konsoliderer VisitDenmarks resultater med nationalregnskabet⁷ og fordeler turismeforbruget på produkter i overensstemmelse med klassifikationen for TSA.

Disse trin betyder, at VisitDenmarks estimat af turismeforbruget, baseret på de oprindelige data for døgnforbrug og overnatninger, ikke er helt identisk med forbruget i det af CRT beregnede satellitregnskab.

⁵ Både det regionale turismesatellitregnskab og turismemodulet i LINE er udviklet for VisitDenmark af Center for Regional- og Turismeforskning (CRT) ved seniorforsker, ph.d. Jie Zhang og professor Bjarne Madsen.

⁶ Det vedrører forbrug til rejsebureauer, rejsearrangører og turistbureauer i forbindelse med billetter, transport og pakkerejser i Danmark.

⁷ Eksempelvis overestimerer Turistundersøgelsen forbruget på overnatningsproduktet hoteller i forhold til nationalregnskabets opgørelse. Derfor nedskaleres VisitDenmarks resultater, så de er i overensstemmelse med nationalregnskabets niveau.

4.1.1 VisitDenmarks beregning af døgnforbrug

Beregningen af døgnforbrug bygger primært på VisitDenmarks Turistundersøgelse 2017, hvor der spørges til 15 forbrugskomponenter. I Turistundersøgelsen blev der foretaget ca. 14.000 personlige interview med turister på hoteller, feriecentre, campingpladser, vandrerhjem, i lejede feriehus og lystbådehavne. Af disse var 9.700 med udenlandske turister. Interviewstederne blev udtrukket af Danmarks Statistik, og undersøgelsen er repræsentativ for turismen i Danmark på de seks overnatningsformer. I Turistundersøgelsen svarer turisterne på, hvor mange penge de bruger, og på hvad. En samlet oversigt over kilder til døgnforbrug kan ses i afsnit 4.7.

Turistundersøgelsen bruges til at beregne døgnforbrug på overnatningsformerne hotel-forretning, hotel-ferie, feriecentre, camping, vandrerhjem, lejet feriehus og lystbådehavn. For hver overnatningsform beregnes døgnforbruget på nationalitet og region. VisitDenmark har dog sat som krav, at der skal være mindst 20 interview, før et døgnforbrug kan accepteres. Dette betyder, at beregning af døgnforbrug på hver overnatningsform sker trinvis på følgende måde:

1. Først beregnes et døgnforbrug for hver region for hver nationalitet. Er der 20 interview inden for regionen for den enkelte nationalitet, beregnes et døgnforbrug.
2. Hvis kravet om 20 observationer ikke er opfyldt i en bestemt region, deles Danmark op i Region Hovedstaden og "resten af landet". Hvis der er 20 eller flere interview på nationaliteten i "resten af landet", bliver turisterne tildelt et "uden for Region Hovedstaden" døgnforbrug.
3. Hvis der stadig eksisterer kombinationer af overnatningsformer og nationaliteter, der ikke har fået tildelt et døgnforbrug, beregnes dette for hele landet. Hvis der er 20 interview i hele landet, bruges dette landsgennemsnit på de regioner, som mangler et døgnforbrug.
4. Er der ikke 20 interview på landsplan, anvendes døgnforbruget for nationalitetsgennemsnittet for verdensdelen eller udlandet i alt på overnatningsformen.

Overstående metode er brugt i TSA-sammenhænge, og disse døgnforbrug bruges for hver overnatningsform, nationalitet og region.

4.1.2 Supplement til døgnforbrug for erhvervsturisme

For nogle typer erhvervsturister fanger Turistundersøgelsens døgnforbrug ikke det samlede forbrug præcist, da en del betales af arbejdsgiver før eller efter rejsen. Det gælder f.eks. kongres- og kongressestater, messedeltagere, faglige studierejser og belønningsrejser. VisitDenmark estimerer dette ekstra forbrug - det såkaldte MICE-tillæg⁸ - og lægger det oven i døgnforbruget. MICE-tillægget er forskelligt for de forskellige typer af formål med erhvervsrejsen og tillægges ca. halvdelen af erhvervsovernatningerne. Tillægget afspejler således mødespecifikke udgiftsposter, som arrangørerne har haft i forbindelse med mødet. MICE-tillægget udgør i gennemsnit ca. en femtedel af det samlede døgnforbrug for forretningsgæster på hotel.

4.2 Beskrivelse af turismesatellitregnskabet

Analysen af turismeforbruget i denne rapport er udarbejdet i henhold til retningslinjerne for turismesatellitregnskaber, der knytter turismen til nationalregnskabet.

Det danske turismesatellitregnskab følger de internationale anbefalinger til turismesatellitregnskaber fra UNWTO (verdensturismeorganisationen), OECD og Eurostat og opfylder kriterierne for et regionalt turismesatellitregnskab (RTSA). Det officielle turismesatellitregnskab indeholder en række tabeller, hvoraf flere indgår i denne rapport. Tabel 4.2.1 viser de tabeller, der indgår. Tabel 1-6 er de vigtigste.

⁸ MICE står for meetings, incentives, conventions, exhibitions, og afspejler den del af erhvervsturismen, der vedrører møder.

Tabel 4.2.1. Officielle tabeller i et turismesatellitregnskab			
Tabel	Beskrivelse	Note	Indgår i dansk RTSA
1	Indgående turisme (udlændinge i Danmark)	En del af den samlede efterspørgsel – en del af eksporten	Ja
2	Indenlandsk turisme (danskere i Danmark)	En del af danskernes private forbrug	Ja
3	Udgående turisme (danskere i udlandet)	Ikke knyttet til andre TSA-tabeller – en del af importen	Delvist
4	Internt turismeforbrug	Sammenlægning af tabel 1 og 2 og tilføjelse af indenlandske forretningsrejser	Ja
5	Produktion af turismevarer	F.eks. produkter og serviceydelser af turismespecifikke brancher, men også andre	Ja
6	Internt udbud og turismeforbrug pr. produkt	Sammenlægning af tabel 4 og 5	Ja
7	Beskæftigelse	Antal beskæftigede i turismespecifikke brancher – dvs. set fra udbudssiden	Ja
8	Investeringer	Investeringer i turismespecifik fast realkapital - f.eks. hoteller, restauranter m.v.	Nej
9	Offentligt turismeforbrug	Offentligt forbrug til turismespecifikke formål – f.eks. markedsføring, turistinformation, markedsresearch o. lign.	Nej
10	Ikke-monetære indikatorer	Antal ankomster, overnatninger, og overnatningsformer	Ja

4.2.1 Turismesatellitregnskabet kombinerer og konsoliderer data om efterspørgsel og udbud

Ideen med turismesatellitregnskabet er at sørge for, at resultaterne er i overensstemmelse med de officielle tal for et lands økonomi, som findes i nationalregnskabet. Man sammenholder oplysninger om turisternes efterspørgsel med tal for udbud og efterspørgsel i dansk økonomi. I de tilfælde, hvor der er uoverensstemmelse, "vinder" nationalregnskabet data. F.eks. må turisternes totale forbrug på hoteller, der af VisitDenmark beregnes ved at gange hoteldøgnforbruget med antallet af overnatninger på hoteller, ikke overstige nationalregnskabet's opgørelse af det samlede forbrug på hotellerne. I så fald må det beregnede døgnforbrug være for højt og vil blive nedjusteret.

4.2.2 Efterspørgselssiden

På efterspørgselssiden beregner man turismeforbruget set fra turistens side. Dette gøres ved at gange antallet af overnatninger med et gennemsnitligt døgnforbrug. Denne rapport arbejder med 15 forskellige typer af overnatningsformer: Hotel (opdelt på forretning og ferie), camping, vandrerhjem, feriehus (opdelt på lejet, lånt og eget), feriecenter, lystbådehavn, festival, krydstogt, bondegård, udlejet egen helårsbolig, overnatning hos familie/venner og endagsturisme (hvert endagsbesøg tæller som et døgn/én overnatning).

I afsnit 4.6 og 4.7 findes en oversigt over, hvilket datagrundlag, der ligger til grund for oplysningerne på efterspørgselssiden (overnatninger og døgnforbrug) for de forskellige overnatningsformer. Oversigten angiver endvidere graden af usikkerhed for hver overnatningsform.

Overnatningerne kommer fra en række forskellige kilder. De kommercielle overnatningsformer er bedst belyst, idet de i vidt omfang er omfattet af Danmarks Statistiks overnatningsstatistik.

Opgørelsen af **dansk endagsturisme** kræver en præcis afgrænsning af denne turismeform, da definitionen heraf har meget stor betydning for omfanget af endagsturismen. Metoden beskrives kort nedenfor. Kilden til dansk endagsturisme - både ferie- og forretningsrelateret - er DTU's Transportvaneundersøgelse. Endagsrejser er kategoriserede som enten ferie- eller forretningsrelaterede på baggrund af undersøgelsens opdeling efter rejseformål. DTU's undersøgelse er en stikprøve, og for visse kommuner er der et begrænset antal interview pr. år – især for forretningsrejsende på kommuneniveau. For at sikre soliditet i analysen beregnes endagsrejser som flerårige glidende vægtede⁹ gennemsnit. For ferierejser bruges et treårigt glidende vægtet gennemsnit (2016-2018). For forretningsrejser bruges et femårigt glidende vægtet gennemsnit (2014-2018).

Fordelingen på kommuner er sket på baggrund af et 11-årigt glidende gennemsnit (2008-2018). Der er beregnet en kommunematrix, der viser bopæls- og destinationskommune. Antal rejser på kommuneniveau beregnes ved at gange de nationale rejser på kommunematrixen.

Definitionen af turisme er, at man opholder sig uden for sit normale miljø. I VisitDenmarks beregning af dansk endagsturisme betyder det, at kun endagsrejser uden for turistens bopælskommunen indgår. Dog er det for endagsturisme besluttet, at frederiksbergborgere, der tager til Københavns Kommune, ikke er turister og vice versa. Desuden er endagsbesøg defineret som minimum 3 timers varighed inklusive transport og med minimum 1 times ophold på destinationen. Samlet svarer antallet af endagsferieture til, at hver dansker i gennemsnit tog 8,0 af disse om året.

Døgnforbruget er i overvejende grad indsamlet ved hjælp af VisitDenmarks Turistundersøgelse 2017. Der spørges i undersøgelsen til forbruget på en række forbrugskomponenter, og vha. disse oplysninger kan man danne sig et billede af, på hvilke varer og i hvilke brancher turisterne lægger deres penge. Idet der spørges til økonomisk rejsegruppe og opholdslængde kan forbruget fordeles ud på personligt forbrug pr. døgn i overensstemmelse med overnatningsstatistikken.

4.2.3 Udbudssiden

Oplysningerne fra udbudssiden – dvs. fra virksomhedernes side – stammer primært fra nationalregnskabet. De anvendte oplysninger om turismeudbuddet kategoriseres i satellitregnskabet i tre hovedkategorier: (1) turismeprodukter, (2) turismerelaterede produkter (detailhandel o. lign.) og (3) "andet".

I afsnit 4.7 og 4.8 findes en oversigt over, hvilke produkter og brancher der regnes som hhv. "turisme" og "turismerelaterede".

⁹ Vægtene halveres hvert år bagud.

I nationalregnskabet udarbejdes en række såkaldte input/output-tabeller, der beskriver det økonomiske kredsløb i Danmark – dvs. hvordan penge og ressourcer bevæger sig rundt mellem brancher, det private og offentlige erhvervsliv, mv. Den regionale og kommunale nedbrydning af nationalregnskabstal, beskæftigelsestal mv. i turismesatellitregnskabet sker på basis af CRT's samfundsøkonomiske model, SAM-K, bl.a. med input fra Danmarks Statistik.

4.3 Ændringer i data og metode siden sidste rapport

4.3.1 Dataændringer og nye resultater i forhold til rapporten om "Turismens økonomiske betydning 2017"

I forhold til "Turismens økonomiske betydning 2017" er der sket nogle ændringer i metode og data, der gør, at man ikke kan sammenligne med resultaterne i denne rapport, og at det ikke giver mening at lave tidsserier. Dette er årsagen til, at nærværende rapport kun dækker 2018.

Ændringerne er kort beskrevet i det følgende.

4.3.2 Dansk endagsturisme

For ferierejser bruges et treårigt glidende vægtet gennemsnit (2016-2018) . Denne metode er en ændring i forhold til beregningen i "Turismens økonomiske betydning 2017", hvor antallet af ferierejser blev baseret på årstal (2017). Metoden er valgt for at reducere store årlige udsving, der kan skyldes statistisk usikkerhed. Metodeændringen løfter nationalt antallet af rejser i 2018 med 2,25 mio. og mindsker det store fald i rejser fra 2017 til 2018. Tabellen neden for viser den nationale konsekvens af metodeændringen for danske endagsrejser med ferieformål.

Danske endagsrejser med ferieformål	Antal rejser i 2017 (mio.)	Antal rejser i 2018 (mio.)	Ændring fra 2017 til 2018
Årstal fra DTU (gammel metode)	49,82	44,29	-5,53
Glidende gennemsnit (ny metode)	48,56	46,54	-2,01
Forskel i metode	-1,26	2,25	3,51

Fordelingen på endagsrejser - både ferie og forretning - på kommuner sker på baggrund af et 11-årigt glidende gennemsnit (2008-2018). I forhold til "Turismens økonomiske betydning 2017" er referenceperioden udvidet fra 7 til 11 år. Ændringen har ingen betydning for det samlede antal rejser i Danmark, men for fordelingen mellem kommuner.

4.3.3 Håndtering af dobbelttalte overnatninger via bookingplatforme

VisitDenmark modtager årlige ankomstdata og gennemsnitlige opholdslængder fra Airbnb, der muliggør estimation af overnatningstal, som ikke indgår i den officielle overnatningsstatistik. At bruge både officielle og uofficielle kilder til overnatningstal giver imidlertid nogle vanskeligheder i forhold til overlappende data. Eksempelvis supplerer VisitDenmark sædvanligvis feriehusovernatninger med overnatninger gennem små bureauer og privatudlejning, idet det kun er feriehusudlejere med 25 huse eller mere, der indberetter til feriehusstatistikken. Tilsvarende indgår kun hoteller o.l. med 40 senge eller mere i den officielle

hotelstatistik. Via ad hoc-undersøgelser opregnes derfor overnatninger fra små overnatningsvirksomheder og privatudlejning for at måle turismens fulde omfang.

I erkendelsen af udbredt brug af bookingplatforme til privat og professionel udlejning af især feriehuse, som i forvejen registreres, har VisitDenmark udviklet en metode, der fratrækker estimerede dobbelttalte Airbnb-overnatninger.

Jf. VisitDenmarks feriehusanalyse 2018¹⁰ fylder privatudlejningen af feriehuse gennem Airbnb 4 pct. Hertil kommer feriehusbureauer, hoteller, vandrerhjem, B&B, mm., der i mindre - men stigende grad - benytter tjenesten. Baseret på kommunale oplysninger om bedømmelser på Airbnb's hjemmeside og boligtype fra BBR estimeres den samlede dobbelttælling nationalt at udgøre 6 pct. af Airbnb-overnatningerne. Kommuner med mange bedømmelser og en høj andel af feriehuse vil således få en større korrektion, da feriehusstatistikens overnatninger allerede er opregnet for privatudlejning. Frasorteringen er en metodeændring i forhold til "Turismens økonomiske betydning 2017". Det gør, at kategorien ikke kan sammenlignes.

Størstedelen af de estimerede Airbnb-overnatninger er lejede primære hjem, som der pt. ikke findes noget bedre dataalternativ til. Derfor anvendes Airbnb-data som proxy. For at lægge vægt på overnatningsformen og ikke midlet ændrer kategorien desuden navn fra "Deleøkonomiske platforme" til "Udlejning af egen helårsbolig".

VisitDenmark anvender og bearbejder indtil videre fortsat data fra Airbnb i sin nuværende form, men er opmærksom på evt. muligheder for officiel statistik, hvilket vil være at foretrække.

Eurostat har indgået en aftale med de største bookingplatforme (Airbnb, Booking, Expedia og TripAdvisor), så korttidsudlejning på sigt vil indgå i de nationale, officielle statistikker. Udgivelse af eksperimentelle resultater forventes i anden halvdel af 2020 og som statistik forhåbentlig i 2021.

4.4 Usikkerhed i forbindelse med de turismeøkonomiske beregninger

De største usikkerheder er knyttet til opgørelsen af turismeeffekter på lokalt niveau, idet en stor del af oplysningerne fra såvel efterspørgsels- som udbudssiden ikke er lokalt fordelte.¹¹

En række usikkerheder er indbygget i data, ligesom der kontinuerligt sker forbedringer af de metodikker, der anvendes. Desuden arbejder LINE-modellen løbende med opdatering af nationalregnskabstidsserier og fremskrivninger for ikke-endelig data af bl.a. antal fuldtidsbeskæftigede og værditilvækst vha. den makroøkonomiske model ADAM. På nuværende tidspunkt er 2016 det seneste endelige referenceår i nationalregnskabet.

En central antagelse bag beregning af forbruget i kommunerne er, at hele turistens forbrug finder sted i den kommune, hvor turisten overnatter (eller slutdestinationen for endagsrejsende). Dette er naturligvis ikke altid korrekt. En følge af den antagelse er, at kommuner med stor tiltrækningskraft på overnattende turister med bopæl i andre kommuner - i kraft af f.eks. attraktioner - alt andet lige undervurderes i opgørelserne.

¹⁰ Kilde: Undersøgelse udført af Epinion

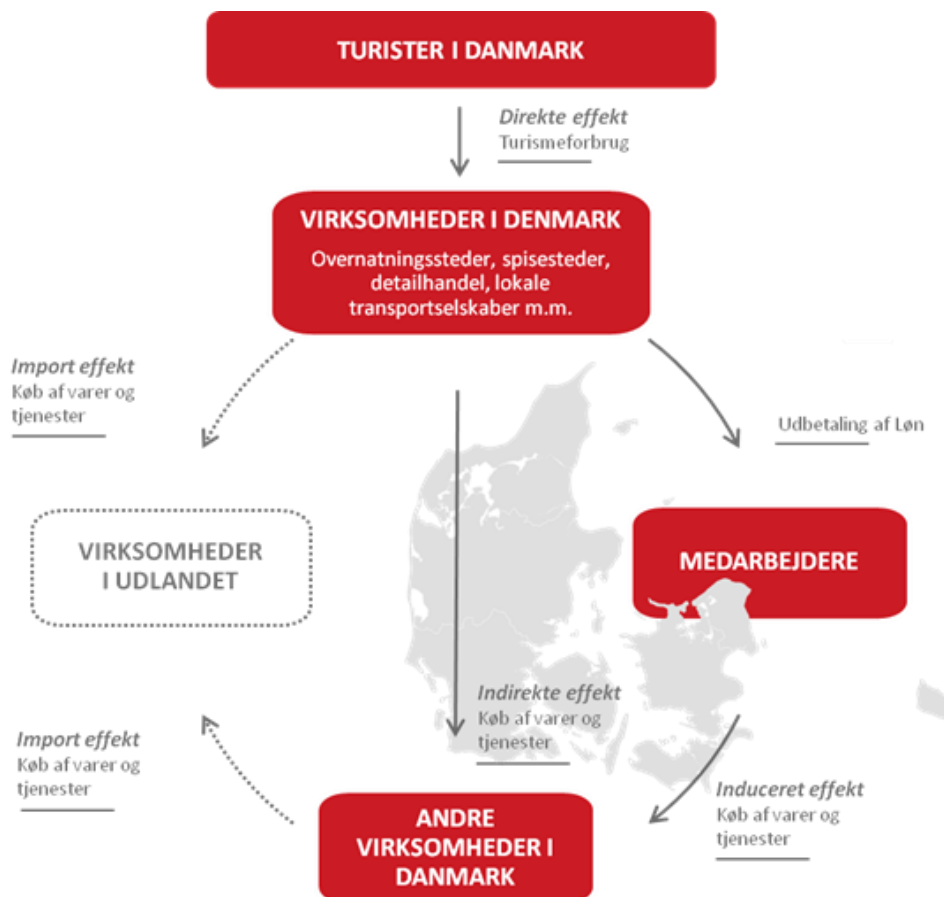
¹¹ At udarbejde et satellitregnskab for turisme samt beregne de afledte effekter af turismen helt ned på kommunalt niveau kræver antagelser, som giver anledning til forbehold. Det danske satellitregnskab på kommuneniveau er en udfordring, idet data fra nationalregnskabet på produktniveau sjældent er geografisk opdelt. Derfor fordeler CRT og Danmarks Statistik bl.a. omsætningen på kommuner vha. estimeringsmetoder. En af metoderne er at anvende lønsummen på arbejdsstederne til at fordele en branches omsætning.

VisitDenmark og CRT arbejder løbende på at forbedre metoden for at kunne give det mest retvisende billede af turismen. Dette giver ændringer i niveauerne for nøgletallene - især på regionalt og lokalt niveau.

4.5 Beregning af afledte effekter i LINE-modellen

Turismens afledte effekter er ikke en del af satellitregnskabet. VisitDenmark beregner de afledte effekter vha. LINE-modellen,¹² som bygger på data fra satellitregnskabet. Figur 4.4.1 illustrerer, hvordan og hvor de forskellige effekter opstår.

Figur 4.4.1 Det turismeøkonomiske flow af effekter

Udgangspunktet er turistens direkte forbrug i forskellige virksomheder. Virksomhederne tilhører en lang række brancher, og i hver branche kan en større eller mindre andel af den samlede omsætning tilskrives turismeforbrug. F.eks. har hoteller en stor del af omsætningen fra turister, mens detailhandlen har en mindre. De virksomheder, som turistene har brugt penge i, køber råvarer og andet i andre virksomheder, som således også påvirkes af det oprindelige turismeforbrug. Dette kaldes den *indirekte effekt*. Desuden udbetaler virksomhederne løn til sine medarbejdere, som anvender en del af denne til forbrug. Dette kaldes

¹² VisitDenmark anvender LINE-modellen, fordi den er kommunalt baseret og dermed mere anvendelig til analyser på kommunalt og regionalt niveau end andre makroøkonomiske modeller, som f.eks. ADAM-modellen, der er nationalt baseret.

den *inducerede effekt*. Endelig er der en del af omsætningen, som bliver anvendt til *import*, og som derfor forsvinder ud af den danske økonomi. På engelsk kaldes dette "leakage" – lækage.

LINE-modellens multiplikatorer

Alle effekterne kan kobles sammen, og den såkaldte tekniske multiplikator kan beregnes:

$$\text{Teknisk multiplikator} = \frac{\text{Direkte} + \text{indirekte} + \text{induceret} - \text{import}}{\text{Direkte}}$$

Den tekniske multiplikator viser, hvor meget den direkte effekt bliver ganget op, når den siver ud i økonomien. Til at beregne disse effekter anvendes en økonomisk model.¹³

Ud over den tekniske turismemultiplikator anvender VisitDenmark såkaldte turismemultiplikatorer, der relaterer turismeomsætningen (mio. kr.) til den turismeafledte beskæftigelse (fuldtidsbeskæftigede), værditilvækst (mio. kr.) og skatteprovenu (mio. kr.). VisitDenmarks turismemultiplikatorer er ikke multiplikatorer i gængs forstand, men forholdstal mellem omsætning og afledte effekter. De opgøres således:

$$\text{Multiplikator} = \frac{\text{Samlet turismeafledt effekt}}{\text{Samlet turismeforbrug}}$$

VisitDenmark anvender bl.a. turismemultiplikatorerne til at analysere, hvordan ændringer i turismeforbruget forplanter sig i samfundet gennem ændringer i jobskabelse, værditilvækst og skatteindtægter.

¹³ CRT publicerede i 2016 notatet "En introduktion til multiplikatorer inden for området turisme og dansk praksis på området", der uddyber anvendelsen af multiplikatorer med udgangspunkt i litteraturen på området, og bl.a. analyserer historiske TSA-multiplikatorer. Herudover analyseres, hvilke faktorer, der påvirker størrelsen af turismemultiplikatorer i danske regioner og kommuner. Notatet egner sig til læsere med interesse i analyse af turismeøkonomiske effekter.

4.6 Kilder til overnatninger

Overnatning	Komplet Geografi	Dækning	Kilde	Producent	År	Usikker- hed
Hotel	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge	Overnatnings- statistikken	Danmark Statistik*	2018	Lille
Feriecentre	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge	Overnatnings- statistikken	Danmarks Statistik	2018	Lille
Camping	Kommuner	Totaltælling min. 75 enheder	Overnatnings- statistikken	Danmarks Statistik*	2018	Lille
Vandrerrhjem	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge og Danhostel- medlemmer	Overnatnings- statistikken	Danmarks Statistik	2018	Lille
Lystbådehavne (betalte)	Kommuner	Totaltælling (frivillig)	Overnatnings- statistikken	Danmarks Statistik	2018	Lille
Feriehuse udlejet gennem udlejningsbureau	Landsdele	Totaltælling min. 25 disponible huse	Feriehus- statistikken	Danmarks Statistik*	2018	Lille
Krydstogt	Kommuner	Totaltælling	Havneanløbslister, og CCN's passager survey 2016	VisitDenmark, CCN/WOCO, Cruise Baltic	2018	Lille
Bondegårds-ferie	Amter	Totaltælling DL- medlemmer	Indberetninger til Dansk Landboferie	Dansk Landboferie	2003	Medium
Udlejet egen helårsbolig	Kommuner	Airbnb	Ankomststatistik og gennemsnitlige opholdslængder	Airbnb, bedømmelser til kommune- fordeling, BBR	2018	Medium
Eget feriehus	Amter	Stikprøve	Undersøgelsen af feriehusudlejningen i Danmark	Danmarks Statistik	2005	Medium
Lånt feriehus	Amter	Stikprøve	Sommerhus- undersøgelsen	Danmarks Statistik	2014	Medium
Festival (overnattende)	Kommuner	Totaltælling	Indsamling	VisitDenmark	2008	Medium
Udenlandske endagsferie- rejsende	National	Stikprøve	Undersøgelse	Institut for Grænseregions- forskning	2003	Stor
Danske endagsferie- rejsende	Kommuner	Stikprøve	Transportvane- undersøgelsen	DTU	2018	Medium

Dansk endags-forretnings-rejsende	Kommuner	Stikprøve	Transportvane-undersøgelsen	DTU	2018	Medium
Udlændinges ophold hos familie og venner i Danmark	Amter	Stikprøve	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium
Danskeres ophold v. familie og venner	Amter	Stikprøve	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2004	Medium

Note: VisitDenmark opregner for små enheder.

Usikkerhed: Lille: Baseret på løbende statistik. Medium: Baseret på enkeltstående undersøgelse eller løbende undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen. Stor: Estimeret eller enkeltstående undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

4.7 Kilder til døgnforbrug

Overnatningsform	Komplet Geografi	Kilde	Producent	År*	Usikkerhed
Hotel	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Feriecentre	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Camping	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Vandrerhjem	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Lystbådehavne (betalte)	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Feriehuse udlejet gennem udlejningsbureau	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Krydstogt	Krydstogts- kommuner	CCN's passenger survey og VisitDenmarks beregninger	WOCO/CNN	2016	Medium
Bondegårdsferie	Amter	Turistundersøgelsen	Dansk Landboferie	2003	Medium
Udlejet egen helårsbolig	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Medium
Eget feriehus	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2006	Medium
Lånt feriehus	Amter	Turistundersøgelsen	Danmarks Statistik	2014	Medium
Festival (overnattende)	Kommuner	Indsamling	VisitDenmark	2002	Medium
Udenlandske endagsferierejsende	National	Undersøgelse	Institut for Grænseforskning	2003	Stor
Danske endagsferie- rejsende	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2004	Stor
Dansk endagsforretnings- rejsende	National	Beregnet fra udbudssiden	Danmarks Statistik	2006	Stor
Udlændinges ophold hos familie og venner i Danmark	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium
Danskeres ophold hos familie og venner	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium

Noter: Opregnet til 2018-priser.

Usikkerhed: Lille: Baseret på løbende statistik. Medium: Baseret på enkeltstående undersøgelse eller løbende undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen. Stor: Estimeret eller enkeltstående undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

4.7. Turismebrancher og -produktafgrænsninger

4.7.1 Turismeerhverv (turismespecifikke brancher i dansk TSA)

NACE (rev. 2)	DB07	Turismeerhverv
Overnatningssteder		
55.10	55.10.10	Hoteller
55.10	55.10.20	Konferencecentre og kursus ejendomme
55.20	55.20.00	Ferieboliger og andre indlogeringsfaciliteter til kortvarige ophold
55.30	55.30.00	Campingpladser
55.90	55.90.00	Andre overnatningsfaciliteter
68.31	68.31.20	Boliganvisning, ferieboligudlejning mv.
Restauranter m.v.		
56.10	56.10.10	Restauranter
56.10	56.10.20	Pizzeriaer, grillbarer, isbarer mv.
56.21	56.21.00	Event catering
56.29	56.29.00	Anden restaurationsvirksomhed
56.30	56.30.00	Café, værtshuse, diskoteker mv.
Transportvirksomheder		
49.10	49.10.00	Passagertransport med regional- eller fjern tog
49.31	49.31.10	Rutebuskørsel, by - og nærtrafik
49.31	49.31.20	S-togstrafik, metro og andre nærbaner
49.32	49.32.00	Taxikørsel
49.39	49.39.20	Turistkørsel og anden landpassagertransport
50.10	50.10.00	Sø - og kysttransport af passagerer
50.30	50.30.00	Transport af passagerer ad indre vandveje
51.10	51.10.10	Ruteflyvning
51.10	51.10.20	Charter/taxifyvning
52.21	52.21.30	Drift af betalingsveje, - broer og tunneller *
77.11	77.11.00	Udlejning og leasing af biler og lette motorkøretøjer**
Rejse-service		
79.11	79.11.00	Rejsebureauer
79.12	79.12.00	Rejsearrangører
79.90	79.90.00	Andre reservationstjenesteydelser og tjenesteydelser i forbindelse hermed
Kultur, forlystelser og sport		
90.01	90.01.10	Teater- og koncertvirksomhed
91.01	91.01.10	Biblioteker
91.02	91.02.00	Museer
91.03	91.03.00	Historiske monumenter og bygninger og lignende attraktioner
91.04	91.04.00	Botaniske og zoologiske haver samt naturreservater
93.11	93.11.00	Drift af sportsanlæg
93.19	93.19.00	Andre sportsaktiviteter
93.21	93.21.00	Forlystelsesparker o.l.
93.29	93.29.90	Andre forlystelser og fritidsaktiviteter
93.29	93.29.10	Lystbådehavne ***

4.7.2 Detailhandel og turismerelevante erhverv (aggregerede branchegrupper) (turismeforbundne brancher i dansk TSA)

NACE (rev. 2)	DB07	Turismeerhverv
10.11-10.92		Fødevareindustrien
11.01-12.00		Fremstilling af drikkevarer og tobaksprodukter
19.20	19.20.00	Fremstilling af raffinerede mineralolieprodukter
13.00-33.00		Fremstillingsindustrien, for eksempel
	14.11.00	14.11.00 beklædningsartikler af læder
	15.20.00	15.20.00 fodtøj
	26.52.00	26.52.00 ure
46.11-46.90	46.11.00-46.90.00	Alle erhverv i forbindelse med engroshandel detailhandel
47.11-47.99	47.11.10-47.99.00	Alle erhverv i forbindelse med engroshandel
82.30	82.30.00	82.30 Organisering af kongresser, messer og udstillinger ****

Anm: NACE: Nomenclature of activity of European Communities. DB07: Dansk Branchekode 2007

* Under "hjælpevirksomhed i forbindelse med transport".

** Under "udlejning og leasing".

*** Lystbådehavne var tidligere placeret i "Rejseservice".

**** Denne branche indgår kun i satellitregnskabet for mødeindustrien.

Reference: Danmarks Statistik, Dansk Branchekode 2007 - Kompendium.

4.8 Turismeprodukter (turismekarakteristiske produkter i dansk TSA)

Kode i NRNR	Turismeprodukter
Overnatning:	
T551010	Hoteller
T551020	Konferencecentre, kursusejendom
T552000	Ferieboliger og lign.
T553000	Campingpladser
T559000	Andre overnatningsfaciliteter
T683120	Boliganvisning, ferieboligudlejning mv.
Restaurant:	
T561000	Restauranter, pizzeriaer mv.
T562100	Event catering
T562900	Kantiner, anden restaurantvirksomheder
T563000	Caf�er, v�ertshuse, diskoteker
Transport:	
T491000	Jernbaner, passagertransport
T493110	Rutebusk�rsel, by og nærtrafik
T493120	Bus, S-togstrafik, metro, nærbaner
T493920	Turistkørsel, landpassage transport
T501000	S� - og kysttransport af passagerer
T503040	Transport ad indre vandveje
T511010	Ruteflyvning
T511020	Charter- og taxifyvning
T522130	Betalingsvej, - bro og - tunneller
T771100	Personbiludlejning
Rejseservice:	
T791100	Rejsebureauer
T791200	Rejsearr�rer
T799000	Turistbureauer, mv.
Kultur, forlystelser og sport:	
T900110	Teater- og koncertvirksomhed
T910110	Biblioteker
Q910200	Museer, offentlige ikke-markedsmæssige
S910200	Museer, offentlige salgsindtægter
T910200	Museer, markedsmæssige
T910400	Botaniske og zoologiske haver
T931100	Idrætsanlæg, markedsmæssige
T931900	Andre sportsaktiviteter
K930020	Drift af egne forlystelser mv.
Q932100	Forlystelsesparker, offentlige ikke-markedsmæssige
S932100	Forlystelsesparker, offentlige salgsindtægter
T932100	Forlystelsesparker o.l.
T932910	Lystbådehavne

Detailhandel mm. (aggregerede produkter)

100010-100050	Fødevareindustrien
110000-120000	Drikkevare- og tobaksindustrien
190000	Benzin og andre brændselsprodukter
130000-330000	Fremstillingsindustrien
T460000-T470000	Detail- og engroshandelsavance
T823000-VAK82meet	Kongres- og messeudstilling*

Bemærkninger:

*Dette produkt indgår kun i satellitregnskabet for mødeindustrien

Det skal i øvrigt bemærkes, at ikke alle turismeprodukter bliver produceret i turismebrancherne. Når turismeprodukterne i LINE-modellen bliver aggregeret, bliver f.eks. *produktet* "Udlejning af sommerhuse" produceret af *branchen* "Ejendomsmægler, bolig og husleje", der pga. størrelsen af den ikke-turismerelaterede del af branchen er placeret i "Andre brancher" i tabellerne i rapporten. Tilsvarende indgår *produktet* "biludleje" (lokal transport) nu i *branchen* "Erhvervsservice", der ligeledes er placeret i "Andre brancher".

Bilag 1A. Turismeforbrug fordelt på nationaliteter, 2018

	Sønderborg		Haderslev		Aabenraa		Tønder		Sønderjyske kommuner	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	1.805	100	1.072	100	821	100	1.827	100	5.525	100
Danmark	947	52	639	60	448	55	803	44	2.836	51
Udlandet	858	48	433	40	373	45	1.025	56	2.688	49
<i>Heraf</i>										
Tyskland	645	36	341	32	267	33	882	48	2.135	39
Holland	18	1	13	1	11	1	37	2	79	1
Norge	49	3	32	3	36	4	34	2	151	3
Sverige	25	1	8	1	13	2	20	1	67	1
Storbritannien	14	1	5	1	8	1	6	0	34	1
USA	13	1	3	0	3	0	3	0	22	0
Frankrig	6	0	3	0	4	1	3	0	16	0
Schweiz	7	0	1	0	2	0	3	0	12	0
Kina	6	0	0	0	0	0	0	0	6	0
Finland	6	0	0	0	1	0	0	0	7	0
Italien	2	0	0	0	1	0	1	0	5	0
Belgien og Luxembourg	2	0	0	0	1	0	2	0	5	0
Polen	2	0	1	0	1	0	1	0	5	0
Indien	3	0	0	0	0	0	0	0	4	0
Spanien	1	0	1	0	1	0	1	0	3	0
Østrig	1	0	0	0	0	0	1	0	2	0
Australien	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Rusland	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Japan	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Canada	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Grækenland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Irland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Portugal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brasilien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sydkorea	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Øvrige Østeuropa	6	0	6	1	6	1	6	0	6	0
Øvrige Europa	32	2	32	3	32	4	32	2	32	1
Øvrige Asien	4	0	4	0	4	1	4	0	4	0
Øvrige Amerika	7	0	7	1	7	1	7	0	7	0
Øvrige lande	78	4	78	7	78	9	78	4	78	1

Bilag 1B. Turismeforbrug, fordelt på nationaliteter og forretnings-/ferierejser, 2018

	I alt		Forretningsrejser		Ferierejser	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	5.525	100	635	100	4.890	100
Danmark	2.836	51	534	84	2.303	47
Udlandet	2.688	49	101	16	2.587	53
<i>Heraf</i>						
Tyskland	2.135	39	14	2	2.121	43
Norge	67	1	11	2	56	1
Holland	151	3	10	1	142	3
Sverige	79	1	3	1	76	2
Storbritannien	34	1	6	1	27	1
USA	22	0	7	1	16	0
Frankrig	5	0	1	0	4	0
Schweiz	16	0	2	0	14	0
Finland	12	0	3	0	9	0
Kina	5	0	2	0	3	0
Belgien og Luxembourg	5	0	2	0	3	0
Italien	7	0	4	1	3	0
Polen	2	0	1	0	2	0
Indien	3	0	1	0	2	0
Spanien	6	0	5	1	2	0
Østrig	1	0	1	0	0	0
Australien	2	0	1	0	1	0
Rusland	0	0	0	0	0	0
Japan	2	0	1	0	1	0
Canada	1	0	0	0	0	0
Grækenland	4	0	3	0	1	0
Irland	0	0	0	0	0	0
Portugal	0	0	0	0	0	0
Brasilien	0	0	0	0	0	0
Sydkorea	0	0	0	0	0	0
Øvrige Østeuropa	6	0	3	0	4	0
Øvrige Europa	32	1	10	2	22	0
Øvrige Asien	4	0	3	0	1	0
Øvrige Amerika	7	0	4	1	3	0
Øvrige lande	78	1	3	1	75	2

Bilag 1C. Turismeforbrug fordelt på overnatningsformer, sønderjyske kommuner, 2018

											Fordeling for	
	Sønderborg		Haderslev		Aabenraa		Tønder		Sønderjyske kommuner		Region Syddanmark	Hele landet
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	pct.	
I alt	1.805	100	1.072	100	821	100	1.827	100	5.525	100	100	100
Kommercielle	1.030	57	503	47	338	41	1.335	73	3.206	58	66	60
Hotel – ferie	150	8	128	12	55	7	170	9	504	9	11	15
Hotel – forretning	139	8	23	2	46	6	47	3	255	5	7	15
Feriecentre	57	3	1	0	20	2	110	6	187	3	4	2
Camping	123	7	127	12	112	14	122	7	484	9	19	6
Vandrerhjem	33	2	11	1	5	1	11	1	60	1	1	2
Lejet feriehus	49	3	18	2	7	1	1	0	75	1	1	1
Lystbåde	444	25	178	17	70	9	840	46	1.533	28	22	14
Deleøkonomiske platforme	32	2	15	1	22	3	25	1	95	2	2	4
Festival	2	0	0	0	0	0	8	0	10	0	0	1
Bondegårde	1	0	1	0	1	0	1	0	3	0	0	0
Krydstogt	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ikke-kommercielle	774	43	569	53	482	59	493	27	2.319	42	34	40
Eget feriehus	82	5	61	6	34	4	79	4	256	5	6	4
Lånt sommerhus	14	1	5	0	3	0	18	1	40	1	1	1
Familie/venner	120	7	88	8	94	11	64	4	366	7	7	7
Endagsturister - ferie	346	19	373	35	305	37	252	14	1.276	23	13	17
Endagsturister - forretning	212	12	42	4	46	6	80	4	380	7	6	11

Bilag 1D

Turismeforbruget fordelt på produkter, Sønderborg, 2018

	I alt		Danskere		Udlændinge	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	1.805	100	947	100	858	100
Turismeprodukter	791	44	505	53	286	33
<i>Heraf:</i>						
Overnatning	215	12	115	12	100	12
Restaurant	207	11	99	10	108	13
Lokal transport	266	15	214	23	52	6
Rejseservice	30	2	29	3	1	0
Kultur og forlystelser	61	3	44	5	17	2
Lystbådehavne	12	1	4	0	8	1
Detailhandel	690	38	345	36	345	40
<i>Heraf:</i>						
Føde- og drikkevarer samt tobak	295	16	140	15	154	18
Benzin og andet brændstof	199	11	137	15	62	7
Andet	196	11	67	7	129	15
Andre produkter	324	18	97	10	226	26

Turismeforbruget fordelt på produkter, Haderslev, 2018

	I alt		Danskere		Udlændinge	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	1.072	100	639	100	433	100
Turismeprodukter	408	38	285	45	123	28
<i>Heraf:</i>						
Overnatning	120	11	90	14	30	7
Restaurant	151	14	94	15	57	13
Lokal transport	73	7	50	8	22	5
Rejseservice	13	1	10	2	3	1
Kultur og forlystelser	47	4	38	6	9	2
Lystbådehavne	5	0	3	0	2	0
Detailhandel	479	45	289	45	189	44
<i>Heraf:</i>						
Føde- og drikkevarer samt tobak	177	17	93	15	85	20
Benzin og andet brændstof	182	17	151	24	31	7
Andet	120	11	46	7	74	17
Andre produkter	186	17	65	10	121	28

Turismeforbruget fordelt på produkter, Aabenraa, 2018

	I alt		Danskere		Udlændinge	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	821	100	448	100	373	100
Turismeprodukter	317	39	198	44	118	32
<i>Heraf:</i>						
Overnatning	84	10	54	12	31	8
Restaurant	108	13	55	12	54	14
Lokal transport	78	10	52	12	26	7
Rejseservice	8	1	8	2	0	0
Kultur og forlystelser	37	4	30	7	7	2
Lystbådehavne	1	0	1	0	1	0
Detailhandel	362	44	201	45	161	43
<i>Heraf:</i>						
Føde- og drikkevarer samt tobak	143	17	74	16	70	19
Benzin og andet brændstof	118	14	94	21	24	6
Andet	101	12	34	8	67	18
Andre produkter	142	17	48	11	94	25

Turismeforbruget fordelt på produkter, Tønder, 2018

	I alt		Danskere		Udlændinge	
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	1.827	100	803	100	1.025	100
Turismeprodukter	640	35	358	45	283	28
<i>Heraf:</i>						
Overnatning	247	14	124	15	123	12
Restaurant	201	11	94	12	107	10
Lokal transport	113	6	86	11	27	3
Rejseservice	16	1	14	2	2	0
Kultur og forlystelser	63	3	40	5	23	2
Lystbådehavne	0	0	0	0	0	0
Detailhandel	767	42	343	43	424	41
<i>Heraf:</i>						
Føde- og drikkevarer samt tobak	346	19	150	19	196	19
Benzin og andet brændstof	204	11	122	15	83	8
Andet	216	12	71	9	145	14
Andre produkter	420	23	102	13	318	31

Bilag 2A. Turismeafledt værditilvækst fordelt på brancher, sønderjyske kommuner, 2018

											Fordeling for	
	Sønderborg		Haderslev		Aabenraa		Tønder		Sønderjyske kommuner		Region Syddanmark	Hele landet
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	pct.	
I alt	1.058	100	660	100	517	100	1.133	100	3.369	100	100	100
Turismeerhverv	308	29	203	31	167	32	269	24	946	28	36	37
Heraf:												
Overnatningssteder	74	7	43	7	32	6	67	6	216	6	10	8
Restauranter og værtshuse	88	8	70	11	53	10	92	8	303	9	10	13
Transportvirksomheder	85	8	51	8	51	10	61	5	249	7	10	9
Rejseservice	20	2	12	2	11	2	15	1	57	2	3	3
Kultur, forlystelser og sport	40	4	27	4	20	4	33	3	120	4	4	4
Detailhandel	216	20	140	21	108	21	244	22	707	21	17	17
Heraf:												
Føde- og drikkevarer samt tobak	21	2	16	2	13	2	26	2	77	2	2	2
Andre	187	18	118	18	91	18	210	19	606	18	14	15
Andre brancher	535	51	318	48	242	47	621	55	1.716	51	47	46
Heraf:												
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje	157	15	83	13	55	11	222	20	518	15	14	12
Erhvervsservice	94	9	57	9	49	9	95	8	295	9	9	9
Andre	284	27	177	27	138	27	304	27	903	27	24	25

Bilag 2B. Beskæftigelse fordelt på branchegrupper afledt af turismen i sønderjyske kommuner, 2018

	Fordeling for											
	Sønderborg		Haderslev		Aabenraa		Tønder		Sønderjyske kommuner		Region Syddanmark	Hele landet
	årsværk	pct.	årsværk	pct.	årsværk	pct.	årsværk	pct.	årsværk	pct.	pct.	
I alt	2.266	100	1.426	100	1.085	100	2.192	100	6.969	100	100	100
Turismeerhverv	1.104	49	710	50	587	54	946	43	3.346	48	56	55
<i>Heraf:</i>												
Overnatningssteder	240	11	128	9	122	11	224	10	714	10	14	11
Restauranter og værtshuse	497	22	385	27	295	27	496	23	1.672	24	25	28
Transportvirksomheder	259	11	112	8	106	10	127	6	604	9	10	9
Rejseservice	37	2	23	2	20	2	29	1	108	2	2	2
Kultur, forlystelser og sport	71	3	62	4	44	4	70	3	247	4	4	5
Detailhandel	511	23	320	22	213	20	554	25	1.599	23	18	19
<i>Heraf:</i>												
Føde- og drikkevarer samt tobak	29	1	18	1	14	1	30	1	90	1	1	1
Andre	480	21	300	21	198	18	523	24	1.501	22	17	18
Andre brancher	652	29	396	28	285	26	692	32	2.024	29	26	25
<i>Heraf:</i>												
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje	19	1	13	1	8	1	28	1	68	1	1	1
Erhvervsservice	171	8	108	8	77	7	176	8	532	8	7	7
Andre	461	20	275	19	200	18	488	22	1.425	20	18	18

Bilag 2C. Skatter og afgifter afledt af turismen i sønderjyske kommuner, 2018

											Fordeling for	
	Sønderborg		Haderslev		Aabenraa		Tønder		Sønderjyske kommuner		Region Syddanmark	Hele landet
	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.	pct.	
I alt	662	100	451	100	333	100	708	100	2.153	100	100	100
Personskatter	163	25	102	23	80	24	162	23	507	24	25	26
Statsskatter	115	17	72	16	57	17	114	16	357	17	18	19
Regionsskatter (sundhedsbidrag)	3	1	2	0	2	1	4	0	11	1	1	1
Kirkeskatter	2	0	1	0	1	0	2	0	5	0	0	0
Kommuneskatter	43	6	27	6	21	6	43	6	134	6	7	7
Vareskatter	499	75	349	77	252	76	546	77	1.646	76	75	74
Selskabsskatter	33	5	21	5	16	5	33	5	103	5	5	6
Vareafgifter/punktafgifter	147	22	118	26	78	24	166	23	510	24	22	18
Moms/merværdiafgift	319	48	210	47	159	48	346	49	1.033	48	47	50